Rozdávat radost na každém místě

Václav Faltus, imitátor a dabér

Foto Radek Kalhous / MFDNES + LN / Profimedia

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze
12/2025 / ročník XXXV / 39 Kč

9 Evropské podoby Vánoc
14 Vzpomínka na kardinála Dominika Duku
16 Nejstarší mapa diecéze
22 Intronizace královéhradeckých biskupů

Betlém nenarozeným - dlaň otevřená životu...

Hamry u Hlinska. Chrudimský vikariát, místo schované téměř na samém okraji diecéze. Malá obec, která již napovídá krásu blízké vysočinské přírody. Právě zde má své místo dům, který touží být znamením naděje pro děti v jejich nejkřehčí fázi - ještě před jejich narozením. Tento „okraj diecéze“ tak skrývá „středové téma“. Téma budoucnosti. Téma dětí, bez nichž by budoucnost neměla o čem psát.

Před více než 30 lety se pár lidí rozhodlo hledat konkrétní způsob jak těmto dětem a jejich maminkám pomoci. Od roku 2008 pak nabízí **lidské zázemí, podporu a střechu nad hlavou v domě pro těhotné matky v tísni** v Hamrech u Hlinska.
Toto dílo vyrostlo a nadále žije s pomocí Boží a mnoha dobrovolníků a dárců.

Pokračovat můžeme jen s jejich otevřenými srdci, proto se obracíme i na vás s prosbou o finanční a modlitební podporu. Kampaň ŠTĚDRÝ DAR PRO BETLÉMSKÉ DĚTI nabízí prostor i Vám. Lze se zapojit především v adventní a vánoční době na úrovni osobní či rodinné, ale také v prostoru společenství či farností, škol... Obzvláště tvořivé bývá zapojení angažovaných rodičů, skautů, učitelů, katechetů, lékařů...

Zveme vás ke spolupráci na utváření příběhů s hezkým koncem.
Věřte, že i nevelký dar (nápověda: třeba i 200 Kč jednorázově či měsíčně) může velmi pomoci! Stáváte se tak součástí sítě (dárců), která bezpečně zachytí malé ohrožené dítě.
DĚKUJEME, že v tom nejsme sami!

Pavla Glogarová
Hamry u Hlinska

ŠTĚDRÝ DAR PRO BETLÉMSKÉ DĚTI

... aby se mohly narodit

Nadační fond BETLÉM NENAROZENÝM
Obecně prospěšná společnost DLAŇ ŽIVOTU

POMOZME SPOLEČNĚ MAMINKÁM, KTERÝM „JOSEF“ CHYBÍ...

Svými dary nám umožníte i nadále poskytovat sociální službu v Azylovém domě pro těhotné matky v tísni v Hamrech u Hlinska, který nabízí lidské zázemí, podporu a střechu nad hlavou dětem a jejich matkám z celé České republiky. Děkujeme!

Bankovní spojení: **2100409363/2010** Variabilní symbol: **777**
Připíšete-li při zadávání platby svůj e-mail, rádi vám zašleme potvrzení o daru. Tištěná potvrzení zašleme pouze na vyžádání.

Nadační fond BETLÉM NENAROZENÝM **Kontakt:** kontakt@nfbetlem.cz, 739 354 269

www.nfbetlem.cz

Z obsahu

5 rozhovor
Jsem Pánu Bohu vděčný za dar víry a za dar humoru
Václav Faltus

9 vánoční tradice
Evropské podoby Vánoc a jejich tradice

14 vzpomínka
Setkání s osobností
Dominik Duka

15 zamyšlení
Svěcená voda

16 historie
Nejstarší mapa diecéze

18 vánoční tradice
Nadchnout lidi pro svou vizi

22 seriál
Intronizace královéhradeckých biskupů

24 pastorace

30 Papežská misijní díla

31 Charitní listy

Evidenční číslo: MK ČR E 10261.
Měsíčník.
Vydává:
Biskupství královéhradecké,
Velké náměstí 35/44,
500 03 Hradec Králové.
Adresa redakce:
Tiskové odd., Velké nám. 35/44,
500 03 Hradec Králové,
tel.: 495 063 422,
e-mail: adalbert@bihk.cz
Šéfredaktor: Pavel J. Sršeň

Sazba: Ondřej Štulc
Tisk: Tiskárna Garamon s.r.o., Hradec Králové.

Cena: 39 Kč.
Roční předplatné: 429 Kč.
Bank. spoj.: Raiffeisenbank, a. s., Hradec Králové,
č. ú. 1016004393 /5500,
variabilní symbol 551,
specifický symbol je evidenční číslo čtenáře (viz adresní štítek).

Redakce Adalbertu si vyhrazuje právo na krácení příspěvků nebo nevydání příspěvků doručených redakci.

ISSN 2570-7531

Advent – čas tichého zrání naděje

Advent. Slovo, které v liturgickém roce voní klidem a tichou radostí, ale také výzvou. Stojíme na prahu nového církevního roku, jako poutníci, kteří zhluboka dýchají, aby se vydali na cestu. Advent není zmenšené Vánoce, ale doba očekávání, prozření, vnitřní přípravy. Je to čas, kdy se Bůh znovu přibližuje člověku, aby mu dal zakusit svou blízkost. A člověk se má naučit pozorněji naslouchat, rozlišovat, očistit prostor svého nitra, aby mohl přijmout Slovo, které se tělem stává.

V ruchu našich dní se může stát, že adventní doba zaniká pod tlakem nabídek, světel a předvánočního shonu. Všichni chceme mít všechno připravené – dárky, pečivo, výzdobu, program. Ale jak často se ukáže, že to hlavní zůstalo nepřipravené – srdce. Advent se proto chce stát jakousi duchovní „brzdou“: staví se proti uspěchanosti, volá po ztišení, po odevzdání času Bohu. *„Bděte, protože nevíte, kdy přijde Pán“* (Mk 13,35). To je adventní výzva, která nevolá ke strachu, ale k bdělé víře.

Boží příchod se neodehrává jen jednou za rok o Vánocích, ale denně – v událostech, v lidech, v modlitbě, v Eucharistii. Advent učí rozpoznávat tuto jemnou Boží přítomnost. Z křesťanského hlediska má být advent časem návratu k prostotě a křehké naději, kterou často přikrývá hluk světa. Když Maria přijímala andělovo poselství, neměla pod kontrolou všechny okolnosti – přesto odpověděla důvěrou. To je postoj, který můžeme ve svém životě obnovovat. Adventní cesta vede právě touto mariánskou cestou: nasloucháním, vírou a otevřeností vůči Božím plánům.

Praktickým příkladem takové křesťanské přípravy může být vědomé obnovování rodinné modlitby. Zapalování svící na adventním věnci může být víc než zvyk – může se stát chvílí setkání. V sobotu večer se rodina může sejít, přečíst evangelium dané neděle, promluvit pár slov o tom, co komu z textu promluvilo do srdce, a pomodlit se krátce za ty, kdo prožívají těžkosti. Takto se advent stává konkrétní školou víry, která rodinu spojuje a dává časoprostor, kde Bůh může působit.

Církev nám nabízí také krásné liturgické symboly a texty, které vedou k radostné bdělosti – prorocká slova o světle, které září v temnotě, výzvy svatého Jana Křtitele k obrácení, i tichá Maria čekající na naplnění. Každý z nás může v těchto postavách najít svůj vnitřní obraz, svoji „adventní ikonu“. Někoho volá Jan k odvaze změnit něco ve svém životě, jiného oslovuje Maria svou trpělivostí. Advent se tak stává nejen dobou čekání, ale také osobního zrání, kdy roste naše schopnost odpovědět Boží lásce. Kéž tedy letošní advent není jen obdobím mezi první svící a rozbalením dárků, ale dobou, kdy nás skutečně sjednotí víra, naděje a láska. Abychom v tichu, modlitbě a skutku dobra znovu nalezli, že Kristus opravdu přichází – ne do betlémských kulis, ale do našeho dnešního světa. A že právě tam se rodí Bůh, který touží být Emanuel – Bůh s námi.

P. Dmytro Romanovský

Jsem Pánu Bohu vděčný za dar víry a za dar humoru

Václav Faltus. Muž, který mě skvěle bavil už při našem povídání. A moc mě mrzí, že nemohu vám čtenářům zprostředkovat také sluchový vjem. Nicméně, tento muž překvapuje i svým vnitřním životem a svými křesťanskými postoji.

Kdyby všichni lidi na světě mluvili stejným hlasem, tak my bychom dnes tento rozhovor nedělali. Jsem veselý člověk, a právě humor veselost přináší. A hlasy, které ze sebe vyluzuji, rozproudí bránice posluchačů. Technicky, hlas si nahraju a pak si ho u diktafonu zkouším. Opakuji a říkám si, tady to chce trošku výš, tady malinko níž, tady víc zabarvit hlas. Když už se hlas začne přibližovat k originálu, začnu zkoušet pracovní větu. Ta se skládá z častých slov oné osobnosti.

Dá se tedy říct, že ti, kteří mají třeba nějakou logopedickou vadu, jsou pro vás dobrým studijním materiálem?

Každý hlas obdivuji. A těm, které mohu napodobit jsem vděčný. A pokud mají nějakou výraznou vadu řeči, nikdy se jim jako křesťan neposmívám. Už proto, že oni umožňují to, že je mohu napodobovat při svých vystoupeních. Nikoho nechci nikdy zesměšnit. To si spíš legraci udělám sám ze sebe.

Váš křesťanský postoj je možná v showbyznysu unikátní.

Za to, že jsem křesťan, jsem se nikdy nestyděl. A vždy mi udělá radost, když mi po představení někdo řekne, že můj humor byl slušný, a jestli nejsem náhodou křesťan. Odpovídám na to, že jsem, ale že na sobě musím ještě stále pracovat.

Jací lidé vás nejčastěji zvou na vystoupení?

Bavím rád lidi od jednoho roku do sto dvaceti let. Třeba srazy rodáků. To jsou krásné akce v dědinkách, které často nemají ani kulturní domy. I ve velkých městech si váží kultury, ale na těch malých dědinách je to ještě o mnoho vřelejší, protože jsou moc vděční za to, že jsem i kvůli nim přijel. Nakonec, já jezdím všude rád. Většinou už po těch prvních dvou či třech seznamovacích větičkách poznám, koho mám před sebou, a vím, jakým směrem mám své vystoupení vést, kudy, kudy to mám jít.

> ...jednou se mně stal trapas v kostele. Byl jsem na křesťanské svatbě a spěchal jsem domů na večerní bohoslužbu ... ale jak jsem měl hlasivky po dělání humoru na svatbě unavené, začal jsem omylem číst od ambonu čtení hlasem Luďka Soboty.

My jsme národ veselý. Jsem tomu rád, že jsem se narodil právě v národě Vlasty Buriana a dalších velikánů. Bohužel, dnes už humoristů moc nepřibývá. Těch obyčejných lidí, kteří se mezi sebou dokáží skvěle bavit, těch je naštěstí dostatek. Ale těch, kteří by šli do zábavného pořadu nebo na pódium, těch už moc není. Děkuji Pánu Bohu, že jsem od Něho dostal dar umění rozdávat lidem humor. Musím být vděčný a pokorný. Vždyť ten můj dar mohl dostat někdo jiný...

Musíte se o vaše hlasivky starat podobně jako herci nebo zpěváci? Přece jen, vaše hlasivky jsou mnohem více namáhané, když musí dělat něco, co jim není přirozené.

Hlasivky potřebují, aby byly stále „zahřáté“ na tu správnou humoristickou teplotu. Ano, musím o ně pečovat, protože jde používání jiného hlasu, než toho mého. Jsem celoživotním nekuřákem, protože tady by bylo pak znát, že hlas by byl trochu hluboký. A já potřebuji mít u ženských hlasů i výšky. Jistě, užívám na hlasivky Vincentku. A šalvějové bonbony mám po ruce vždy. Často i na podiu se musím napít, protože dnes se po mně někdy chce, aby moje vystoupení bylo v délce i 45 minut. Dříve šlo spíše o 10 či 15 minut. A pak jsou také hlasy na ztvárnění náročnější. Pro mě nejtěžší hlas k napodobení, ale dělám ho moc rád, je hlas Františka Filipovského jako Louis de Funès.

Teď to bude asi pro čtenáře překvapení, protože vy jste několik filmů Louis de Funèse nadaboval hlasem pana Filipovského.

Václav Faltus přijede rád vlakem i k vám...

Bavil hosty i na oslavě šedesátin P. Káji Dvořáka v Letohradě

Bylo jich pět. A vždy jsem si musel před dabingem naordinovat dva či tři dny volna pro moje hlasivky. Jenomže u mě udržet bobříka mlčení je velice těžký úkol...

Potkal jste se někdy s Františkem Filipovským?

Ano, v televizním pořadu Silvestr u šenkýře Halíře. A tenkrát jsme se spolu bavili jako dva Louis de Funésové. Moc rád na setkání s dabérem dabérů, s člověkem, díky němuž u nás dabing šel fakt kvalitou nahoru, vzpomínám. Pan Filipovský dával svým dabingem hlasu Louis de Funése oproti samotnému originálu ještě něco navíc – lidově řečeno „šťávu". Mimochodem, Louis de Funés byl také věřícím člověkem.

Použil jste někdy cizí hlas ve chvíli, kdy bylo potřeba situaci odlehčit?

Jednou naše auto zastavili policajti. Seděl jsem vedle šoféra. A policajt, jestli jsem ten, který dělá Funese? Když jsem kývnul, tak on, že by potřeboval, kdybych mu namluvil do telefonu hlasovou schránku, že když třeba není doma, někde řídí křižovatku nebo takhle. S radostí jsem mu vyhověl a mohli jsme pokračovat dál.

Biřmování v Letohradě. Ani na této slavnosti nemohl Václav Faltus chybět

Atleti, sportovci mají vytrénované svaly, potom i další jejich výkony se jim dělají díky tomu lépe. Vy máte jistě za ty roky také vytrénované svaly - hlasivky. Trénuje a nachází se vám pak nový hlas také lépe, nebo musíte začít úplně od počátku?

Tak především k tomu musí být chuť. To je moc důležité. Každý nový hlas však tvořím od začátku, pokaždé je jinak položený. Hlas Felixe Holzmana, tomu to v krku vždy jakoby zajodlovalo, což mně dělalo problém. A tak jsem se komika jednou na jeho techniku zeptal. On mi velice ochotně poradil.

Kdy jste začal být vůbec poprvé showmanem?

Už v dětství jsem napodoboval jednu letohradskou prodavačku. Postupně další lidi z mého okolí, jako jo, že jsem, že jsem napodoboval. Zúčastnil jsem se rozhlasové soutěže Příbramský permoník. Vyhrál jsem ji. Následoval první televizní pořad – v Ostravě ke Dni horníků. V zápětí přišla pozvánka do Bratislavy, do soutěže Vtipnější vyhrává. Ale nikdy jsem „netlačil na pilu", abych se někam za každou cenu dostal do pořadu. Věděl jsem, že pokud budu dobrý, přijde to samo.

Rád zprostředkovává svým hlasem slavné osobnosti i na přání

Pořady Gumoviny a Gumáci byly majstrštykem Václava Faltuse

Vždycky byla tendence v zábavných pořadech sklouznout k lascivnímu humoru. V dnešní době tedy ještě mnohem více, prvoplánově...

Jako křesťan jsem bedlivě vždy dbal na to, aby můj humor byl lidový, ale slušný! V tom jsem byl vždycky už od rodičů vychovávaný, abych bavil lidi bez vulgárních výrazů. A když mi třeba v pořadech patřící ke konci roku tvůrci řekli, že můžu mít ty svoje fóry, jak se říká, košilatý, tak na to jsem jim já odpovídal, že když dovolí, porežíruji si své vystoupení sám. A toho se držím dodnes. Musí to mít lidskou úroveň. V době, kdy jsem dělal satiristický pořad Gumoviny, dostával jsem hotové texty, jinak si je píšu sám většinou. Když se jednou v textu objevilo klení, šel jsem za režisérem: *„Pane režisére, víte, já jsem křesťan, a já nerad, ne nerad, já nikdy nekleju."* A režisér byl moudrý muž: *„Václave, když si vymyslíš nějakou repliku, která bude veselejší místo toho klení, tak jo."* A tak jsem prosil Ducha Svatého o jeho vanutí ke mně... Opravdu jsem byl vyslyšen! Ještě k tomu klení. Moc mě mrzí, jak se dneska zcela běžně kleje. Brát Boží jméno nadarmo, to by se skutečně nemělo dít.

Mění se vše, i humor...

Když jsem byl kluk, vyprávěly se dlouhé vtipy. Byla to klidnější doba pánů Wericha, Horníčka, Sováka. Dneska se vypráví kratší vtipy, protože je uspěchaná doba. Ale i já mám kratší anekdoty, a to z úsporných časových důvodů. Jak mně těch hlasů na repertoáru přibývá, potřebuji, aby se mi do vystoupení vešlo co nejvíce osobností. Jak už řekl Karel Čapek: *„Humor je solí země. A kdo je jím dobře prosolen, dlouho se uchová čerstvý."* Když se tedy denně pár minut smějeme, život jsme si schopni prodloužit. A platit to bude i o zpěvu.

Nese imitování cizích hlasů nějaké riziko?

Jistě. Kdybych dělal jeden hlas dlouho v jednom tahu, mohl by nastat problém, že už bych se nemusel vůbec dostat ke svému hlasu.

Měl jste někdy v životě problém najít zpátky svůj hlas přirozený?

Měl. To je to nejtěžší, co se může stát. Taková chvíle vyžaduje mít připravený diktafon a poslechnout si vlastní hlas. Najít znovu hlasově sám sebe.

Co byste ve svém životě nazval štěstím?

Že když se podívám doma z okna doprava či doleva, že uvidím kostely. Vidím svatojánské poutní místo, večer osvětlené. Na druhé straně pak mariánský kostel, na Orlici, kde prožívám neděle a kde mám pochované rodiče. Vždy jim u hrobu poděkuji, že mi dali víru, že mohu být díky tomu na nedělní mši svaté. Několikrát se mi stalo, že za mnou na hřbitově přišli lidé s tím, že tam mají pohřbeného nějakého místního příbuzného a jestli bych jim ho tam na místě hlasově předvedl. Zpočátku se mi to nezdálo, ale oni mě vždy přesvědčí, protože kde jinde, něž na místě, kde odpočívá... Třeba místního zvoníka, dědečka moderátora Václava Moravce. Pokaždé chtějí dědu napodobit, protože tak vlastně děkujeme za ten jeho život Pánu Bohu, když ti lidé uslyší svého příbuzného. Samozřejmě, decentně, aby to bylo opravdu milé. Ti lidé se pak tak hezky nadechnou, naskočí jim jemný úsměv, a řeknou, že to byl přesně on. Dnes už vím, že radost se má rozdávat na každém místě...

Podařilo se vám někde někdy někoho opravdu exkluzivně napálit?

Přišla za mnou jedna paní, a že její vnučka obdivuje Karla Gotta. A jestli bych vnučce hlasem Karla nezavolal. A tak jsem vyhověl. Následně mi ona babička po několika dnech zavolala, že vnučka je stále přesvědčena, že jí opravdu volal Karel Gott. Já nikoho nenechám v takovém omylu dlouho, maximálně čtrnáct dní. A tak jsem paní navrhnul, že vnučce zavolám znovu, že sice bude v první chvíli asi smutná, že to nebyl originál, ale že to prostě na sebe, jak se říká lidově, musím prásknout. Zavolal jsem tedy znovu, tentokrát ženským hlasem jako sekretářka pana Karla Gotta: *„...malý moment, předám..."* A já ji hlasem mistra říkal: *„Nedávno jsem vám volal, byl to*

Se Zuzanou Bubílkovou

Mikrofon je jeho kamarád

s vámi krásný rozhovor, ale já vám musím něco říci. Víte, co byste tomu řekla, kdyby to byl hlas Karla, ale nebyl to originál?“ A paní na to: *„Ne, to byl on, to byl určitě on.“* Já jsem říkal: *„Nebyl to on, ale…“* A ona: *„Ale to mně nevadí, bylo to hezké, bylo to milé.“* Tím skončil náš druhý telefonát. A mně se vám u srdíčka tak ulevilo… Je potřeba být Pánu Bohu vděčný za dar víry, za dar humoru. Potkávám se s lidmi, které něco trápí, potřebují povzbudit. Vím, že v prvních větách nejde dávat humor, spíš se s člověkem pomodlit, vyslechnout, naslouchat. A když pak hovor už jde ke konci, často se ozve: *„Tak já mluvím teď s humoristou Václavem Faltusem a přitom nezazněl ani jeden hlas…“* Tak to se mi uleví, jsem se svými hlasy pozván…

Poslouchám vás a je mi jasné, že jste svým povoláním zcela prosáklý, uchopený, unášený, a že se vám prolíná úplně do všeho vašeho bytí.

Ano. I v koupelně. Naučil jsem se v ní jódlovat. Nedám pokoj ani tam. A dokonce se mně jednou stal trapas v kostele. Byl jsem na křesťanské svatbě o prvním pátku. A chtěl jsem stihnout večerní bohoslužbu doma v kostele sv. Václava. Dojel jsem včas. Ale jak jsem měl hlasivky po dělání humoru na svatbě unavené, začal jsem omylem číst od ambonu čtení hlasem Luďka Soboty. A nějaká paní v první lavici na mě, že dobrý, dobrý… Na konci jsem stál před kostelem a každému jsem se omlouval. A lidi? *„Neomlouvej se, my jsme se alespoň probrali.“*

> I ve velkých městech si váží kultury, ale na těch malých dědinách je to ještě o mnoho vřelejší, protože jsou moc vděční za to, že jsem i kvůli nim přijel.

Má Václav Faltus ještě nějaké jiné hobby?

Třeba sbírání hub. Možná mohu jako své hobby nazvat moji speciální kostelní ohláškovou kroniku. Od Pána Boha mám totiž ještě jeden krásný dar. Pamatuji si data narození a svátků lidí kolem mě. A tak každou neděli na Orlici řeknu, kdo bude mít od té neděle do příští soboty narozeniny, svátky, výročí svateb, případně ještě jiná výročí. Děti z toho mají samozřejmě největší radost. Ty, kdyby třeba nebyly ohlášené, tak to musím napravit v dalším týdnu. To pak jásají a já mám radost, že ony mají radost. Když jsem s tím začínal, někteří lidé si nepřáli být zmiňováni. A teď?

Všichni si zvykli. Jasně, že občas tyhle své ohlášky udělám jiným hlasem, protože to se pak lidi rozejdou z kostela úplně rozesmátí. Já už toho jinak moc nestíhám, protože mně moje povolání, tohle moje poslání, jak říkám, zabírá čas i v době, kdy nejsem zrovna na pódiích. Víte, jdu jen nakoupit, kráčím po chodníku a bavím během cesty lidi. Takže ano, i toto je pro mě hobby. Dalo by se říct, že jsem prostě se do toho zabořil až moc, ale, kdyby nebylo tohohle humoru, jak říkám, imitovaného, tak by se mně stýskalo. Mým životním posláním je rozdávat lidem radost. Rozdávat lidem slušnou radost. Potěšit je, povzbudit je, aby mohli mít co nejčastěji u pusinek koutky nahoru.

Jaký jste prožil život, když se ohlédnete?

Vždy jsem se snažil žít ho v dobrém křesťanství, a to s úsměvem v srdci a rtech. Ale, každý den je na sobě co zlepšovat.

Pavel J. Sršeň

Evropské podoby Vánoc a jejich tradice

Doba Vánoc je čas, který nás spojuje. Všechny se všemi, a nejen symbolicky. Pohanské a křesťanské zvyky a tradice, i přes svébytnost zemí a jejich historický vývoj, přežily i snahy vymazat křesťanskou představu Vánoc z myslí lidí vůbec. Navzdory tomu Vánoce žijí vesele dál k radosti všech lidí dobré vůle bez ohledu na jejich národnost a náboženství.

Anglie se líbá pod jmelím

Christmas se ve středověku slavily nejen v kostelích, ale také velkým hodováním, veselicemi, tancem a pitím. Oslavy trvaly od 25. prosince do 6. ledna. Patřilo k nim vánoční poleno, původně opravdu kus dřeva v ohništi. Poprvé ho zmiňuje už v 6. století ve spise De correctione rusticorum Martin z Dumia, biskup z Bragy. Píše, že lidé v jeho diecézi polévají hořící špalek vínem a pokládají ovocem. Ve Francii se ve 20. století poleno transformovalo ve vánoční moučník bûche de Noël.

Předchůdcem od Vánoc neodmyslitelného pudinku byla v Anglii hustá polévka s kousky skopového masa, ovocem a sušenými švestkami. Svůj dnešní tvar získal vánoční pudink v 18. století, zatímco opravdové poleno nahradil o sto let později vánoční stromeček. Někdejší název plumpudink (švestkový pudink) dnes užívají už jen ve Skotsku.

Anglie, vánoční pudink

Koníčkem je pro Angličany posílání vánočních pohlednic. První na světě byla odeslána z Londýna v roce 1843. Nejmilejšími vánočními symboly jsou jmelí a větvičky cesmíny s červenými bobulemi. Z Anglie přišel také zvyk líbat se pod jmelím. Křesťanská symbolika viděla ve jmelí „svaté dřevo kříže“ a Kristovu oběť pro lidstvo.

Pro většinu Britů jsou Vánoce nejdůležitějšími svátky roku, každý se chce dostat domů už v jejich předvečer 24. prosince, nazývaného v anglicky hovořících zemích Christmas Eve. Děti zavěšují dlouhé punčochy ke krbu, dospělí balí dárky a ukládají je pod stromeček. Ten poprvé obdivovali na panovnickém dvoře v roce 1840, kdy ho nechal přivézt a ozdobit manžel královny Viktorie německý princ Albert.

K atmosféře anglických svátků patří i koledy a vánoční písně, mezi nimiž nesmí chybět ta o dobrém českém králi Václavovi „Good King Venceslaus“, známá a zpívaná od poloviny 19. století. Vznikla na podkladě staré legendy o sv. Václavovi, kterou s sebou do Anglie přivezla princezna Anna Lucemburská,

Anglie, punčochy nad krbem

dcera českého krále římského císaře Karla IV., provdaná za anglického krále Richarda II.

Mnozí si možná v té souvislosti vybaví film z roku 2003 „ Láska nebeská“, který se stal vánoční klasikou. Právě v ní koledu před domem své vyvolené zpívá Hugh Grant v roli britského premiéra.

Krásná a starobylá tradice se dodržuje v Irsku, kde za okna stavějí zapálené svíčky jako pozvání pro ty, kdo se stejně jako kdysi Panna Marie a sv. Josef marně snažili najít místo k přenocování.

Ve Francii zpívají koledu „Noël nouvelet“

Výraz je odvozen od latinského slova natalis (svátek narození), tedy od hlavního dne Vánoc. Dárky přinášel původně 6. prosince Saint Nicolas (sv. Mikuláš), v doprovodu čertovského, metlou švihajícího Père Fouettarda (doslovný překlad je otec šlehač). V minulosti nadělovali i sv. Martin a sv. Kateřina. Père Noël přichází nadělovat v noci z 24. na 25. prosince do bot postavených ke krbu nebo pod stromeček. Vánočním symbolem bylo po staletí (stejně jako v Anglii, francouzské části Švýcarska a na Balkáně) bûche de Noël, požehnané poleno tak mohutné, aby v krbu vydrželo hořet co nejdéle.

Francie, vánoční poleno

Mnoho Francouzů staví betlém. Velmi ceněné figurky pocházejí z Provence. Jesličky se staví už několik dnů před svátky: Svatá rodina v chlévě, poblíž pastýři, muzikanti a řemeslníci z hrnčířské hlíny. Jezulátko se do jesliček vkládá až na Štědrý večer a Tři králové, původně umístění stranou, se až do 6. ledna každý den posunují o kousek blíž k Ježíškovi.

V Holandsku je nejmilejším světcem Sinterklaas

V předvečer největšího vánočního svátku, kterým je pro Holanďany 6. prosinec, se prý Sinterklaas (Mikuláš) na svém koni prohání nad střechami a komínem naslouchá, zda jsou děti hodné. Pokud ano, tam jim Zwarten Pith (Černý Petříček) položí sladkosti a dárky do bot u krbu. Za to si odnáší pro Sinterklaasova koně nádobu s vodou, seno a mrkev. Mikuláš potom až

Holandsko, vánoční sušenky Speculaas

do Vánoc postupně navštěvuje rodiny, školy, úřady či nemocnice a s koši plnými dárků se účastní průvodu městem. Už ve 12. a 13. století byla v Holandsku postavena více než dvacítka kostelů sv. Mikuláše, Amsterodam ho přijal ze svého patrona. Mikulášský kult převzala církev římskokatolická i řeckokatolická, všechny národy Evropy a později i dalších světadílů. Oslavy jeho svátku si v pozměněné podobě přivezli s sebou Holanďané, kteří se v 17. století stěhovali do Nového Světa. V Americe se sv. Mikuláš časem proměnil v Santa Clause.

Vlastní svátky jsou klidné, protože hlavní dárky byly rozdány 6. prosince. A tak je práce především s přípravou jídla. Dříve se podával pečený zajíc, husa a zvěřina, dnes je to převážně krocan s nejrůznějšími nádivkami. Tradičním pečivem jsou sušenky speculaas, výrazně kořeněné chuti, které se ale většinou nepečou doma. Z vrchní strany mají reliéfní obrázek a ze spodní jsou plné mandlových plátků. 24. prosinec je, jak sami Holanďané říkají, docela obyčejný den. Obchody jsou otevřené, chodí se

Holandsko, Sinterklaas s Černým Petříčkem

do práce, jen děti mají v prosinci dva až tři týdny volna. Krásnou tradici mají ve městě Gouda, kde se vyrábějí nejen známé sýry, ale také svíčky. Jeden večer před Vánocemi celé město zhasne a všude svítí jenom svíčky.

V Itálii nadělují Babbo Natale a čarodějnice Befana

Když si Italové přejí Buon Natale (Veselé Vánoce), myslí tím nejen 25. prosince, ale celý vánoční čas, který začíná osm dní před ním a končí 6. ledna. Babbo Natale doslova znamená „Táta Vánoce“. Stejně jako v jiných zemích má červenou tuniku a bílé vousy. Befana je hodná, ale škaredá čarodějnice, která v Itálii rozdává dětem dárky v noci z 5. na 6. ledna. Létá na koštěti, do domu vstupuje komínem. Hodným dětem dává do punčoch sladkosti a ovoce, zlobivým dětem uhlí. Nejznámější podoba Befany je stařenka s dlouhým nosem a špičatou bradou. Pověst říká, že Befana při narození Ježíše hledala Betlém, ale nenašla ho, a tak ho prý možná hledá dodnes. Do Betléma ji přitom pozvali sami Tři králové. Na cestu se vydala s pytlem sladkostí pro Ježíška. Když ho nenašla, začala klepat na dveře a dětem sladkosti rozdávala v naději, že tak jednou najde i Ježíška.

Se zvykem stavět o Vánocích jesličky je neodmyslitelně spojen sv. František z Assisi. Pro vznik tradice měla význam událost, která se stala v roce 1223. Tehdy pozval italský šlechtic Giovanni di Velita Františka, aby strávil Vánoce na jeho panství. Budoucí světec si prý přál vidět, jak právě narozený Ježíšek leží v nuzném chlévě na seně v jesličkách, a rozhodl se, že tento výjev zobrazí. Vybral si pro ni jeskyni na vrcholu skalnatého kopce u vesničky Greccio ve střední Itálii, kterou upravil jako kapli a uspořádal v ní výjev narození Páně. V noci 24. prosince tam sezval vesničany z širého okolí. Když nastala půlnoc, rozezněly se zvony a kopec se míhal světly, jak si příchozí svítili na cestu pochodněmi. Když vystoupali k jeskyni, uviděli jesličky, oslíka a telátko. Při nich sloužil kněz

mši a František četl úryvky z Lukášova evangelia, které jediné vypráví podrobněji o Kristově narození. Podle tradice to byl nejen první živý betlém, ale v jeskyni u vesničky Greccio byla prý poprvé sloužena i půlnoční mše.

Vánoční svátky v Římě zahajuje dělový výstřel z Andělského hradu. Papež slouží Půlnoční mši ve svatopetrské bazilice, slavnostní mše se koná i v bazilice Santa Maria Maggiore a dalších kostelích. Poté se lidé scházejí v rodinném kruhu podle nepsaného zákona *„Natale con i tuoi e Pasqua con chi vuoi“*, což ve volném překladu znamená Vánoce vždy se svými, Velikonoce, s kým se ti zlíbí.

Na Štědrý večer se podávají hlavně ryby a dary moře, sladkosti, ovoce, ořechy a víno. Nad vším ale vítězí panettone, sladký chléb ve tvaru kopule s kandovaným ovocem a rozinkami. Od 25. prosince už přicházejí na stůl jídla s masem. Ve sváteční odpoledne chodívají Římané na procházku na Piazza di Spagna s ikonickými Španělskými schody. Své jméno ale náměstí získalo podle španělského vyslanectví u Svatého stolce, které tam sídlilo.

Německo dalo světu vánoční stromeček

Křesťanský stromeček s původní pohanskou zelení přímo nesouvisí. Na druhou stranu víme, že stromy se zeleným jehličím nebo neopadavými listy byly jako věčně zelené odedávna symbolem naděje přetrvávajícího života a plodnosti. Zápisy o jehličnanech, které sloužily v kostelích a klášterech jako vánoční svícny k oltáři, jsou doloženy už od 14. století. Jsou i doklady o tom, že v Alsasku se vánoční jedle porážely roku 1521. Nejstarší zmínka o ozdobeném vánočním stromku je z roku 1570 z Německa. Pozdější je zmínka Johanna Wolfganga Goetheho z roku 1765 o vánočním stromku v domě jeho strýce.

První svíčky, které svítily na stromcích ve šlechtických rodinách v Heidelbergu a Hannoveru, byly voskové a velmi drahé. Teprve když se v roce 1818 začaly vyrábět stearinové a roku 1830 parafinové, mohly si svíčky jako symbol Vánoc dovolit širší vrstvy obyvatel.

Původním německým zvykem jsou také adventní kalendáře s obrázky a sladkostmi za zavřenými dvířky jednotlivých dnů, které měly dětem zpříjemnit čekání na Štědrý večer. První tištěný kalendář se v literatuře uvádí roku 1902. Měl tvar hodin, u nichž bylo nutné každý den posunout ručičku o jedno políčko dál. Vývoj adventních kalendářů nejvíce ovlivnil Gerhard Lang, farářův syn, který v dětství dostával od maminky krabici s 24 kousky pečiva. Každý den směl sníst jedno, aby mu vydržely právě do Štědrého dne. Později, počátkem 20. století, si jako mladý vydavatel v Mnichově na rodinnou tradici vzpomněl a vydal svůj první adventní kalendář. Byl to tištěný karton s očíslovanými políčky na vystřihování, s motivy Ježíška, andělů a hraček. Za dobu své činnosti vydal Lang řadu kalendářů, za jejichž dvířky se schovávaly obrázky. Později dostaly podobu stavebnicových domečků plněných čokoládou.

K německým svátkům nerozlučně patří také vyhlášené vánoční trhy, sladká štola s marcipánem, tradiční husa s červeným zelím … je toho ještě mnoho. Ale zářící stromeček, to je symbol, který si cestu ze země původu našel do celého světa.

Nejslavnější vánoční píseň pochází z Rakouska

Všechno začalo na Štědrý den ráno roku 1818 v malé osadě u Oberndorfu v salzburském kraji. Na okno místního učitele a varhaníka F. X. Grubera zaťukal kaplan Josef Mohr a zoufale oznamoval, že varhany nehrají. Co bude s půlnoční? Jediný hudební nástroj ve vsi je kytara mladého učitele. Nato vytáhl z kapsy kus papíru s tím, že napsal pár veršíků, a kdyby pan učitel napsal melodii, řekněme pro dva hlasy a sbor s kytarou? Učitel Gruber neváhal, hned se dali do práce. Večer pozvali na zkoušku děti a při půlnoční mši předvedli své dílo farníkům. Kostelem sv. Mikuláše se rozezněla dnes patrně nejslavnější vánoční píseň světa „Tichá noc, svatá noc“.

Rakousko, hrob P. Josefa Mohra v rakouském městečku Wagrain. Text písně Tichá noc napsal jako mladý kaplan v roce 1818.

Rakousko, poštovní úřad Christkindl v rakouském Štýru

Rakousko, Štýr, poutní kostel U Ježíška pod nebem

Knižní tipy

Karmelitánské knihkupectví

Velké nám. 36/45, 500 01 Hradec Králové, telefon: 495 063 173
e-mail: hradec@kna.cz
web: eshop.cirkev.cz

Jan Kotas, Martina Špinková

Od adventu do adventu

Co je to liturgický rok, kdy začíná a kdy končí? Co znamená advent? Jak dlouho trvá postní doba a jaký má smysl? Proč jsou Velikonoce každý rok jindy? Na tyto a mnohé další otázky srozumitelným jazykem a s využitím krásných a výstižných ilustrací odpovídá tato knížka. O původu a smyslu křesťanských svátků a jejich slavení v rodině i církvi pro děti. Vydejme se tedy společně na cestu. Objevíme, jak pestrý je liturgický rok, tak jak ho prožívá už dlouhá staletí katolická církev.*Váz., 64 s., 219 Kč*

YouCat

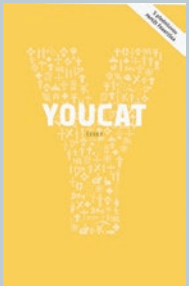

Katechismus katolické církve pro mladé (5.vydání s předmluvou papeže Františka). . Doplněno o odkazy a komentáře, které umožňují lépe pochopit danou otázku. Citáty z Bible, výroky svatých a osobností církve. *Brož., 316 s., 429 Kč*

Méně už se ví, že se zachovala čirou náhodou. Po zachráněném Štědrém večeru se na ni zapomnělo. Naštěstí po sedmi letech přišel do oberndorfského kostelíka Karel Mauracher, varhanář z Tyrol, aby opravil píšťaly a od myší už zcela prožrané měchy. Když mu místní vyprávěli o krásné vánoční písni, opsal si u pana faráře notový záznam i text. Doma v Tyrolích píseň předal kvartetu rukavičkářské rodiny Strasserů a cesta „Tiché noci“ na kostelní kůry a koncertní pódia byla otevřená. Píseň pro dva sólové hlasy a sbor dnes patří nerozlučně k Vánocům. Přeložená byla do více než tří stovek jazyků a nářečí. Kaple Tiché noci v Oberndorfu, postavená na místě, kde dříve stával kostel sv. Mikuláše, je dnes velkou turistickou atrakcí.

A ještě do Horních Rakous. Poutní kostel U Ježíška pod nebem, lidově zvaný Christkindl, je barokní chrám ve městě Štýru (Steyr). Legenda o jeho vzniku vypráví, že v roce 1691 se tam přistěhoval hlídač a regenschori Ferdinand Sertl, který trpěl epilepsií. V touze zbavit se svého prokletí pověsil na jeden ze smrků v opuštěném koutě lesa obraz Svaté rodiny a modlil se k němu. Pak se doslechl o zázraku, k němuž mělo dojít v nedalekém klášteře celestinek. Chromá sestra získala voskovou sošku malého Ježíška a vroucně se k ní modlila. O svatodušním úterý 25. května 1648 se při modlitbě náhle cítila zázračně posílena. K údivu všech dokázala odejít. Když se to Sertl dozvěděl, prosil sestry o onoho voskového Ježíška – a po nějakém čase ho opravdu dostal. Vyřezal dutinu do smrku, figurku do ní postavil a uctíval ji. Po nějakém čase se i on uzdravil. Zpráva se roznesla do okolí, a přestože Ježíšek byl ukrytý v hlubokém lese, lidé ho našli.

Zakrátko tam věřící postavili kapličku a v roce 1725 kostelíček, na jehož oltář postavili zázračnou sošku. Po letech přišel voskovému Ježíškovi dětskou rukou psaný dopis, že když prý uzdravil starého Sertla, že by mu mohl něco nadělit pod stromeček. Jakýsi moudrý člověk dopis doručil rodičům a ti přání dítěte splnili. Ani tenhle „zázrak“ nezůstal bez odezvy. Začaly chodit další dopisy, stovky, ba tisíce.

A tak se o Vánocích část hotelu hned za barokním kostelem promění v poštovní úřad, jehož 20 zaměstnanců se stará o to, aby všechny zásilky od Ježíška byly doručeny včas. Adresát dostane v krásné obálce i vánoční blahopřání, každý rok s jinou vánoční známkou. Nevěříte? Adresa rakouské vánoční pošty je: Pošta Christkindl, Christkindlweg 6, A-4411 Christkindl.

Ve Španělsku se děti těší na Večer tříkrálový

Ve Španělsku děti nehledají dárky pod stromečkem, ale radují se z nich až 6. ledna na svátek Tří králů. O Štědrém dni dávají lidé přednost návštěvě kostelů a četných výstav jesliček, i když si je v mnohé rodině staví sami. Příbuzní se sjíždějí ze všech koutů světa, aby do večera 24. prosince byli v rodném domě. Před půlnocí odcházejí společně na mši zvanou Misa del Gallo, což v překladu znamená něco jako noc před zakokrháním kohouta. Po mši je zvykem zajít k jesličkám a políbit jezulátko. Po návratu domů začíná společná sváteční hostina s hlavním chodem – krocanem. Španělské maminky a babičky pečou turrón, tradiční vánoční cukroví z medu a mandlí.

Oslava svátku Tří králů začíná večer před Zjevením Páně, v noci 5. ledna, kdy si děti postaví své boty na balkón, a vedle nich dají trochu sena pro velbloudy mudrců z Východu. Tří králů. Ve větších městech se konají nádherné průvody. K procesí patří i malí černoušci, kteří odbíhají do domů a rozdávají drobné dárky od králů, někteří s nimi dokonce šplhají po žebřících na balkony.

Kouzelná noc končí další španělskou vánoční tradicí: typickou snídaní s roscón de reyes, což je věnec z kynutého těsta zdobený ovocem. Zvyk péci na sváteční stůl tvar bez začátku a bez konce má symbolizovat nekonečnou Boží lásku.

Ať ji pocítíte i o letošních Vánocích v srdci Evropy!

Eva Zálešáková

Seznamte se!

Od léta se stal Hradec Králové a potažmo naše diecéze domovem indického kněze, který byl vyslán svým biskupem do pastorace v České republice. Katolický kněz **Arulraj Sampath Joseph** pochází ze státu Karnataka, z arcidiecéze Bangalore. Seznamte se s P. Arulem...

Jaká byla vaše cesta ke kněžství?

Jednou v neděli, když jsem se s rodiči zúčastnil v kostele mše svaté, pocítil jsem Boží volání. Po dokončení 10. ročníku jsem tedy vstoupil do tzv. malého semináře v arcidiecézi Bangalore. Po dokončení teologických studií jsem byl v roce 2001 vysvěcen na kněze. Miluji být knězem a jsem rád, že pracuji na vinici našeho Pána Ježíše.

Ve vaší indické arcidiecézi jste zastával jaké pozice?

Dva roky jsem byl pomocným farářem. Poté jsem byl povýšen na faráře, manažera a korespondenta v kostele Svatého Kříže a na anglické vyšší základní škole Svatého Kříže v BEML Nagar, na zlatém poli K.G.F. KGF znamená, že zlato bylo poprvé vytěženo Brity, když vládli. V letech 2009 až 2015 jsem byl farářem v kostele Zjevení Páně v Christhu Prabhalaya v Bangalore. V letech 2015–2022 jsem byl jmenován společným tajemníkem Komise pro mládež Arcidiecéze Bangalore. Sloužil jsem také jako farář v kostele sv. Antonína v Bangalore. V letech 2017–2019 jsem byl poslán na vyšší odborné studium: magisterský obor teologie v oboru mládežnické služby na Visvadeep, Kristu Jyoti College, přidružené k Selesia University v Římě. Ve stejném roce jsem byl farářem v kostele sv. Jana Pavla II. V letech 2019–2022 jsem byl jmenován zástupcem ředitele NBCLC (Národní biblické katechetické a liturgické centrum pod CBCI). Jedná se o národní centrum, které spadá pod Indickou katolickou biskupskou konferenci. V letech 2022–2023 jsem pracoval jako zástupce pastora v kostele Nejsvětějšího Srdce Ježíšova. V letech 2023–2024 jsem působil jako ředitel svatyně Jezulátka, poutního centra a farní haly a také jako ředitel C.E.C. (Katolického informačního centra) v Bangalore. Od roku 2024 v kostele sv. Patrika v Bangalore.

Proč jste se rozhodl přijet do České republiky?

Domluvili se na tom biskup Jan Vokál s naším arcibiskupem Peterem Machadem. Rozhodl jsem se tedy přijet do Hradce Králové, abych v královéhradecké diecézi sloužil Božímu lidu a jeho zbožnosti. Jsem první člověk, který pracuje jako misionář z naší arcidiecéze v cizí zemi, v České republice. Z celého srdce děkuji biskupu Janovi za tuto příležitost. Děkuji také mému milovanému arcibiskupu Peteru Machadovi, který mě povzbudil a poslal mě sloužit do královéhradecké diecéze.

Na co byste se chtěl ve své službě v královéhradecké diecézi zaměřit?

Rád bych poznal život zdejších lidí, jejich prostou víru v Boha a zbožnost k Panně Marii.

Vnímáte rozdíly mezi indickou a českou kulturou?

Každý národ má svou vlastní kulturu a způsob života. V obou zemích vidím podobnosti. Jednou z nich je rodinný život, kdy lidé žijí pod jednou střechou jako Rodina - rodiče a děti. Chodit do kostela jako rodina je i u nás běžné. Hluboká víra v Boha, péče a zájem, pomoc přírodě, rodinné pouto, modlitba za druhé, zejména péče o sousední obyvatele Ukrajiny, to je opravdu dojemné.

A co rozdíly mezi indickou a českou církví?

Co se týče církve jako takové, nenacházím žádné rozdíly. Kostely jsou svatá místa, kam lidé chodí a modlí se, uctívají Boha, účastní se bohoslužeb. Lidé chodí s rodinami na církevní oslavy, stejně jako v Indii.

Jak si zvykáte na české jídlo? Objevil jste nějaké české jídlo, které vám opravdu chutná?

České jídlo mám opravdu rád. Je to spíše směs vegetariánských a nevegetariánských pokrmů. Moc mi chutná kuřecí steak s kroketami a omáčkou, a také knedlíky s omáčkou a masem. Jen mi chybí některá indická jídla.

Zvládáte jazykovou bariéru?

Zpočátku jsem to měl těžké, ale teď, když se mi daří učit se český jazyk, mi to už trochu pomáhá se orientovat. Zatím jsem sloužil v katedrále mši svatou v angličtině, které se zúčastnilo mnoho studentů. Doufám a věřím, že se brzy naučím česky a budu moci sloužit mši v češtině.

Často doprovázíte diecézního biskupa po celé diecézi. Co se vám v Česku líbí?

Klima, náklonnost, láska, péče a zájem lidí. Je to místo plné krásy. A je tu spousta věcí k vidění.

Pavel J. Sršeň

Setkání s osobností

Kardinál Dominik Duka byl člověkem, který se dotýkal lidských srdcí a lidských příběhů. Jak na něho vzpomínají ti, kteří se s ním potkávali při jeho působení nejen v královéhradecké diecézi?

Moje první setkání s kardinálem Dominikem Dukou nastalo v srpnu roku 1992. Doprovázel jsem tehdy papežského legáta kardinála Sodana do Prahy na pohřeb kardinála Františka Tomáška. Tehdy to v dějinách Československa bylo poprvé, kdy navštívil vatikánský státní sekretář – pravá ruka papeže – budovu Apoštolské nunciatury v Praze. Při obědě byli přítomni všichni čeští a moravští biskupové a také Dominik Duka v roli předsedy Konference vyšších řeholních představených v Československu. Seděl tehdy naproti mně v dominikánském hábitu. Byl jsem překvapen jeho přehledem o politice doma i ve světě a velkou znalostí dějin. Zároveň jsem vnímal jeho velkou lidskost a pokoru. Netušil jsem, že se o šest let později stane nejen biskupem, ale také mým biskupem.

Mons. Jan Vokál, biskup královéhradecký

Krásný zážitek s panem kardinálem, mým světitelem, jsem prožil v roce 2023, kdy jej obyvatelé malé vesničky Petrovice u Humpolce pozvali, aby jim posvětil obnovenou kapli. Najednou se uprostřed po žních posečeného pole objevil pan kardinál a tři opati. Člověk by řekl, že takovou pozvánku kvůli nabitému programu odmítne, ale on opravdu dorazil.

Tadeáš Spišák, OPraem, želivský opat

V roce 2009 jsem jako neznámá žena zakládala v Hořicích, bez koruny v kapse, domácí hospicovou péči s touhou pomáhat zemřít lidem s důstojností člověka. S panem biskupem Dominikem jsme se společně postavili proti návrhu zákona o eutanázii. Oslovila mě jeho odvaha, věrnost Církvi a jasné slovo v otázkách života a smrti. Dokázal nás povzbudit i v okamžicích, kdy se zdálo, že jsme v menšině.

Jana Sieberová, Domácí hospic Duha

Všimli jste si, jak dokázal mluvit očima? Jak se mu oči krásně dokázaly smát nebo naopak vyjádřit vážnost až přísnost? Úžasně dokázal lidi stmelovat, docela nenápadně a spontánně. Jednou před významným koncertem v katedrále přišel až ke vchodu, kde jsem stála. Usmál se na mě a špitnul: *„Pojďte se mnou.“* Odvedl mě přes celou katedrálu na VIP místo.

Marie Marešová, účetní na Biskupství HK

Byl jsem zhruba rok knězem, když se diecézním biskupem v Hradci Králové, a tedy i biskupem mým, stal Dominik Duka. Ačkoliv mě dříve neznal, svěřil mi úlohu svého sekretáře. Dodnes vzpomínám na milé chvíle, kdy se spontánně rozhovořil o tom, co právě četl. Obdivoval jsem ho, jaký přehled měl v teologii, biblistice, historii i dalších oborech. Knihy miloval a trávil mnoho času četbou, přitom se plně věnoval pastoračním cestám po diecézi i zpracování úřední agendy, kdy byl nucen tolerovat mou počáteční nezkušenost – vždy dovedl poradit a povzbudit. Jako člověk se vztahem ke kanonickému právu jsem v průběhu let velmi ocenil, s jakým nasazením se otec biskup Dominik pustil – po trochu spontánních 90. letech – do obnovy diecézní legislativy, zejména norem pro diecézní kurii.

Mons. Pavel Boukal, kancléř diecézní kurie

Bylo to 14 let od jeho odchodu z naší diecéze do Prahy. Sedíme v Římě v Nepomucenu u stolu a jedna z jeho prvních otázek byla: Co maminka, ještě čte při bohoslužbě? Měl úžasnou paměť na lidi! Nebo jsme se střetli ve dveřích Ministerstva kultury. *„Pane biskupe, kde se tady berete?“* A on: *„Já sem chodím orodovat za faráře a farnosti“*. Je dobré potkat biskupa ještě někde jinde než v kostele.

Miloš Kolovratník, děkan v Polné

Při dovolené v červenci 2022 v Králíkách na Hoře Matky Boží zdolal kardinál Dominik Duka i nejdelší visutý most na světě na Dolní Moravě

Biskup Dominik přišel na konci roku 2000 s myšlenkou eucharistického kongresu v Hradci Králové s velkou účastí věřících z diecéze, inspirován poutí na Zimním stadionu v roce 1994. Přeli jsme se o termín, biskup Dominik chtěl co nejdříve, já jsem patřil mezi ty, kteří chtěli pozdější termín, až po důkladné přípravě ve farnostech. Nakonec jsme se dohodli, že vše předneseme na jednání Pastorační rady diecéze a necháme je hlasovat. Pastorační rada po dlouhé diskusi zvolila velkou většinou pozdější termín. Biskup Dominik byl dost naštvaný, ale řekl, že je mu demokracie vlastní a respektuje rozhodnutí většiny, jak slíbil. Přesto několikrát s nelibostí veřejně komentoval že termín bude jindy, než chtěl on. Po ukončení dlouhé přípravy, doprovodných akcí, průvodu s eucharistií městem ke mši svaté na Zimním stadionu však změnil svůj názor. Chvíli to trvalo, ale nakonec došel k tomu, že veřejně děkoval za ty, kteří mu vymlouvali jeho původní termín.

Mons. Karel Moravec,
rektor kláštera Hory Matky Boží u Králík

Ze své životní zkušenosti poznal, že je nutné pozvednout hlas nejen ke chvále, ale též ke kritice a protestu. Byl to velmi horlivý a svou povahou i prudký zastánce názorů. A nezlomný ve svých postojích. Nebylo jednoduché někdy s Dominikem Dukou diskutovat. Jeho hlas nyní utichá, jeho vehemence se mění na jemné dozvuky jeho bohatého života. Nezůstává po něm však prázdný prostor, vzpomínky znějí ve všech tóninách.

Mons. Prokop Brož, pomocný biskup královéhradecký

Svěcená voda

V Arcibiskupském semináři máme ve zvyku každé nedělní ráno – kromě toho, že se modlíme za kněze, kteří slouží ve svých farnostech – požehnat novou vodu, kterou jsou bohoslovci pokropeni a která se nalije do kropenek naší kaple. Jedná se o starobylou praxi, která má svůj původ již v devátém století v Západní Evropě. Tehdy místní synody začaly nařizovat farářům, aby před nedělní mší požehnali vodu, kropili jí věřící a nabídli ji lidem k odnesení do domovů. Ze zvyku, že kněz před bohoslužbou kropí lidi na znamení duchovní očisty, pokání a obnovy křestní milosti, kterou přináší slavení eucharistie, se vyvinuly také kropenky – nádoby na svěcenou vodu u vchodu do kostela, z nichž může každý pokropit sám sebe.

Když dnes člověk vejde do kostela, omočí své prsty v požehnané vodě a udělá jimi znamení kříže, připomíná si tímto prostým gestem nejdůležitější událost svého života: svůj křest, při němž byl obmyt posvěcenou vodou ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. Použití kropenky při příchodu na bohoslužbu nám pomáhá prožít, že k Bohu přicházíme vždycky jako ti, kdo znovu a znovu potřebují duchovní očištění. Dává nám také už předem zakusit, že mše svatá v nás skrze slyšení Božího slova, proměňování a přijímání obnovuje a rozmnožuje křestní milost. Když odcházíme z kostela a znovu u východu uděláme kříž požehnanou vodou, naznačujeme tím, že jdeme do každodenního života obmyti Boží blízkostí a jeho požehnáním.

Co má dělat člověk, který není pokřtěný a vstupuje do kostela? Má se také přežehnat svěcenou vodou? Než budete číst dále, zkuste si nejprve sami odpovědět. Odpověď v úzkém slova smyslu by mohla znít: Ne! Kropenka u vchodu upomíná na křest, a nemá žádný význam, aby ji používal ten, kdo pokřtěn nebyl. Odpověď v širším slova smyslu by mohla znít: Požehnaná voda nemůže nikomu uškodit, ale jen prospět. Možná, že v případě nepokřtěného rozproudí jeho touhu po křestním obmytí.

Radek Tichý, rektor kněžského semináře
a vyučující liturgiky na KTF UK

Převzato s laskavým svolením redakce Zpravodaje pražské arcidiecéze.

Nejstarší mapa královéhradecké diecéze Jana Antonína Venuta a její tisková deska

Jan Antonín Venuto (psáno též Johann Anton či Johann Nepomuk) se narodil 24. května 1746 v Jevišovicích u Znojma jako třetí syn z celkem devíti dětí obchodníka Antonína a Vilemíny, dcery hejtmana jevišovického panství.

Základní vzdělání získal v rodných Jevišovicích. Od roku 1756 studoval na jezuitském gymnáziu ve Znojmě, v letech 1763–1768 na filozofické fakultě v Olomouci, odkud odešel do Kroměříže. Zde byl 28. května 1768 vysvěcen na jáhna.

V následujícím roce přijal kněžské svěcení a po tři roky působil jako zámecký kaplan v Jimramově. Poté byl povolán zpět do Olomouce a jmenován zde biskupským ceremoniářem. V prosinci 1773 byl uveden do funkce kanovníka kapituly v Mikulově, kam za jeho působení nastoupil na místo probošta Jan Leopold rytíř Hay, se kterým ho poté pojilo celoživotní přátelství. Hay působil od roku 1770 jako farář v Hradci Králové a v roce 1780 byl jmenován 14. královéhradeckým biskupem. Ten přizval Venuta do Hradce Králové, kde v roce 1786 přijal místo sídelního kanovníka při katedrále Svatého Ducha. Postupně se stal konzistoriálním radou a přísedícím a v květnu roku 1807 byl ustanoven arcidiakonem.

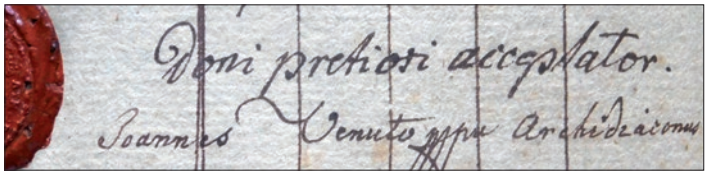

Podpis Jana Venuta na protokolu o předání knih biskupa Trautmannsdorfa královéhradeckému biskupství 31. března 1812

Venuto zemřel ve svém bytě v čp. 37 v Hradci Králové 1. dubna 1833 ve věku osmdesáti sedmi let. Podle svého posledního přání byl pohřben v kostele sv. Martina v Chrašicích u Chrasti nedaleko hrobu biskupa Jana Leopolda Haye.

Venuto vedutista

Venuto, ač neškolen v malování, začal již v 80. letech 18. století vytvářet veduty (přesné malířské nebo grafické zobrazení části krajiny, města, hradu, zámku apod.). Nejprve napodoboval díla starších tvůrců, později začal vytvářet vlastní vyobrazení měst, hradů, zámků i krajin, v nichž pobýval. Celkem vytvořil více než pět stovek vedut, které jsou dnes uloženy v Národní galerii v Praze, další skicáře jsou uchovávány v muzeu v Českých Budějovicích či Vysokém Mýtě.

Největší sbírka jeho 399 akvarelových vedut je uložena ve vídeňské národní knihovně. Jedná se o soubor, který byl věnován císaři Františku I. při jeho návštěvě Hradce Králové roku 1824.

Hradec Králové od severozápadu, 1809

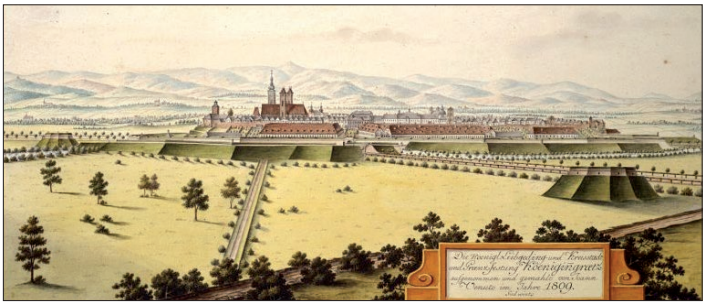

Hradec Králové od jihu, 1809

Venuto kartograf

Před odchodem z Moravy nakreslil Venuto roku 1783/4 **mapu markrabství moravského s vyznačením hranic olomoucké diecéze**. Mapa byla původně určena pro publikování v rámci díla *Topographische Schilderung des Markgrafthum Mähren* Františka Josefa Schwoye, která vyšla v roce 1786 v Praze a Lipsku. Mapu vyryl vídeňský rytec Wenzel Wenzel (1748–1803).

Jedním z podkladů pro tuto mapu Moravy byla starší mapa Johanna Christopha Müllera, jejíž tiskové desky jsou dnes uloženy v Moravském zemském archivu v Brně, případně další mapy moravských krajů vydané v Norimberku v roce 1750.

Prospekt jižní strany Velkého náměstí v Hradci Králové, 1798

Veduta Nového Bydžova na mapě z r. 1792

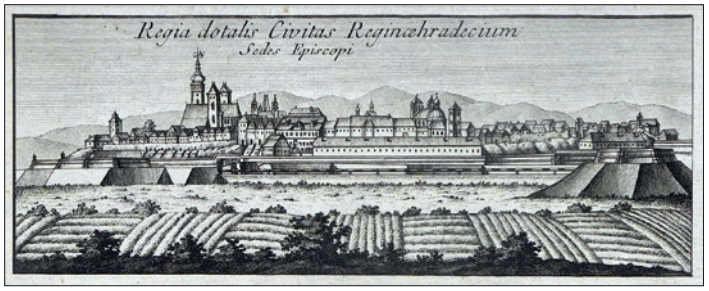

Veduta Hradce Králové na mapě diecéze z r. 1792

Během svého působení v Hradci Králové od poloviny 80. let 18. století shromáždil Venuto podklady pro **nejstarší mapu královéhradecké diecéze**.

Mapa vychází ze dvou starších map Johanna Christopha Müllera a s ním spolupracujícího Johannaa Wolfganga Wielanda z let 1720/3, resp. 1726. Jejich tiskové matrice jsou dnes zachovány v Národním technickém muzeu v Praze.

Velice důležitým zdrojem aktuálních informací byla pak Venutovi osobní účast na četných vizitačních cestách královéhradeckých biskupů po diecézi. Venuto zpracoval podklady v roce 1790, měděné tiskové desky vytvořil vídeňský rytec Kilián Ponheimer starší (1757–1828). Mapa je označena jako **Mappa dioeceseos Reginaehradecensis In usum et commodum Venerabilis Cleri dioecesani delineata… M.DCCXC. Kil. Ponheimer sculp. Viennae. Joanne Venuto Canonico capitulari R**[e]**g**[in]**aegradecensi et Consistorii Assessore.**

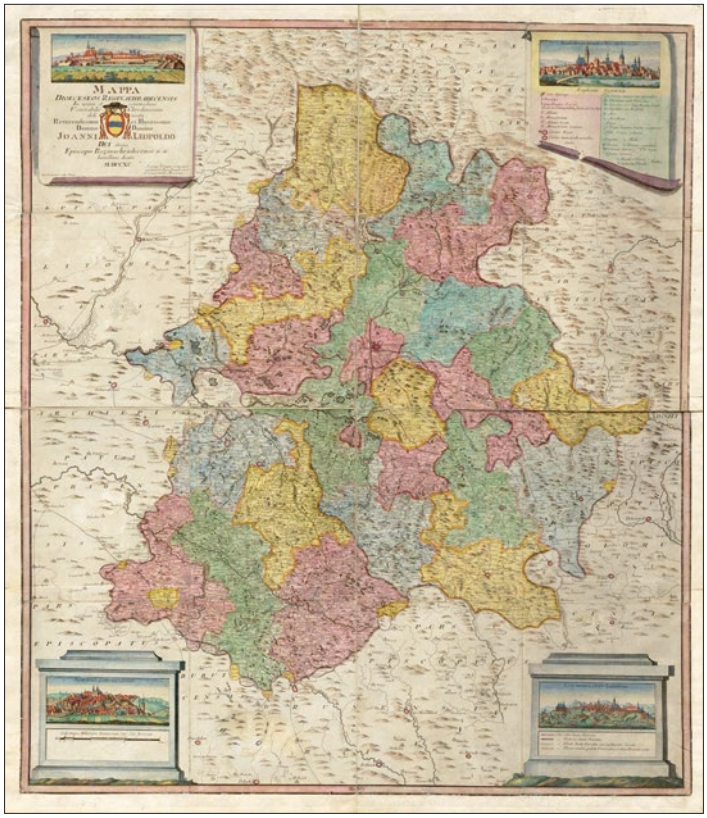

Venutova mapa královéhradecké diecéze z roku 1792

Byla vytištěna roku 1792 ze dvou tiskových desek, výsledný slepený arch má formát cca 93 × 79,5 cm. Vlastní mapové pole o rozměrech 475 × 815 mm zahrnuje území diecéze po reformě Josefa II., kdy k ní byly v roce 1784 na základě dvorského dekretu připojeny kraje chrudimský a čáslavský, čímž diecéze získala 141 far z pražské arcidiecéze.

Oproti starším mapám ze 20. let 18. století jsou na Venutově mapě aktualizovány hranice krajů podle správní reformy z roku 1751 a přizpůsobeny jejich názvy. Úprava se též týká rozšířené soustavy poštovních stanic a silniční sítě. Důležitým identifikačním prvkem je i zaznamenání existence pevnostního města Josefov (Josephstadt), jehož základní kámen byl položen v říjnu 1780. V rozích mapy jsou v *parergonech* (ozdobných rámečcích s názvem, případně textem či vysvětlivkami) umístěny veduty Hradce Králové jako sídla biskupa a hlavního město kraje, Nového Bydžova (krajské město stejnojmenného kraje), krajského města Chrudimi a Kutné Hory, která sice nebyla hlavním městem kraje, ale krajské město Čáslav bylo z hlediska církevní správy součástí kutnohorského vikariátu. Skici prvních tří vedut královských věnných měst jsou v jeho skicáři, chovaném dnes v Regionálním muzeu Vysoké Mýto. Veduta Kutné Hory nese označení *„Kuttna Hora a*[nn]*o 1674“*, což odkazuje na to, že se jedná o kopii veduty Jiřího Čáslavského, která byla publikována již ve Starých pamětech kutnohorských Jan Kořínka z roku 1675.

V polovině roku 2025 se podařilo Biskupství královéhradeckému získat originál jedné (horní) tiskové desky této mapy. Jedná se o měděnou desku o rozměrech 505 × 840 mm.

Zpracováno podle materiálu Biskupské knihovny

Detail Hradce Králové a okolí na tiskové desce

Nadchnout lidi pro svou vizi

Oflenda je malá osada na úpatí Českomoravské Vysočiny, součást obce Mrákotín na Chrudimsku. Její jméno ovšem znají i za oceánem, a to díky vánočním ozdobám. Nedlouhá historie jejich výroby připomíná námět na film. Společnost Koulier staví na českých tradicích a slovo koule, symbol vánoční ozdoby, si dala do svého názvu. Sklárna reprezentuje kvalitní české ručně foukané a zdobené vánoční ozdoby. Její obchodní ředitelkou a spolumajitelkou je **Ing. Kateřina Šrámková**

„Jsme hrdí na to, že 99 % naší produkce nachází své místo u nás a že naši zákazníci umí ocenit ruční práci,“ říká. Premiéru v zahraničí měly české vánoční ozdoby z Oflendy v listopadu 2022, kdy jsme naší secesní kolekcí ozdobili první ryze český vánoční strom v Evropském parlamentu v Bruselu v rámci českého předsednictví. Máme za sebou také rekord, zaznamenaný v české knize rekordů, a to nejvíce skleněných labutí na jednom místě. Zahájili jsme jimi Festival labutí v červenci 2022, ze kterého jsme vytvořili tradici. V červnu letošního roku jsme odeslali první zakázku ozdob do Spojených států amerických a náš projekt Česká tradiční řemesla v Karlových Varech se stal součástí oficiálního programu Mezinárodního filmového festivalu KVIFF.

Než jsme se vydali do výroby, čekal mě malý, leč mimořádně zajímavý historický exkurs.

„První foukané ozdoby dělali němečtí skláři v podhůří Krušných hor,“ vrátila se do minulosti Kateřina Šrámková. Traduje se, že na začátku 19. století byli lidé zvyklí zdobit stromečky jedlými ozdobami, jablíčky, ořechy, perníčky. Přišel ale rok, kdy byla neúroda jablek a ta proto byla velmi drahá. Sklář, jeden z mnoha, který neměl na to, aby pro své děti koupil jablíčka na stromeček, vyfouknul z materiálu, se kterým normálně pracoval, což bylo sklo pro výrobu skleněných perlí, kouličky, které nazdobil jako jablíčka. Nouze naučila Dalibora housti. Výroba baniček se během sta let rozšířila v celém středoevropském regionu. Už v době první republiky byly u nás tisíce sklářů, největší rozmach výroba foukaných ozdob zaznamenala v době po druhé světové válce. Po roce 1989 začala tradice upadat a z původních 30 výrobců zbylo posledních 8 provozoven, které navíc vyrábějí v menším rozsahu.

Na Oflendě jsme vánoční ozdoby začali, bez jakýchkoliv předchozích zkušeností, vyrábět v roce 2021. Předcházelo tomu uzavření poslední provozovny Družstva umělecké výroby, mimo Dvůr Králové nad Labem, v Horním Bradle, to je 15 km odsud. Ještě 15 let před tím mělo družstvo tady v kraji tři fungující dílny, lidi mezi nimi různě přecházeli. Když někde zavřeli, mohli jít jinam. Ale když se v dubnu 2021 zavřela poslední sklárna, zůstalo 35 sklářů bez možnosti uplatňovat dál znalost toho, čemu se učili léta. Nejbližší výroba byla 120 km daleko, perspektiva v nedohlednu.

Tady se na chvíli zastavíme. Letos tomu bylo 25 let, co barokní zámek Loučeň na Nymbursku přešel do soukromých rukou. Jeho nová majitelka Kateřina Šrámková se rozhodla pro odvážný krok – zachránit historickou památku a vrátit jí zašlou slávu. Po čtvrtstoletí je zámek, chráněný jako kulturní památka České republiky, jednou z nejnavštěvovanějších památek u nás. A tady už se dostáváme ke spojitosti s vánočními ozdobami.

„Rekonstrukce nebyla jen o obnově fasád a interiérů, klíčové bylo najít způsob, jak zámek otevřít veřejnosti po celý rok a učinit ho soběstačným,“ vzpomíná Kateřina Šrámková. Celoroční provoz byl natolik

revoluční, že později inspiroval i další české památky. Nešlo o žádnou vědu, ale o čistě pragmatické řešení, jak zaměstnat lidi i v zimních měsících a netopit nadarmo. Nakonec se zimní období, díky našemu projektu Příběh vánočního stromečku, který seznamuje s tradicemi Vánoc po celém světě, stalo nejvíce navštěvované.

Na zámku Loučeň děláme akci od roku 2018. Vždycky jsem dbala na to, abychom stromečky měli především od českých dodavatelů. Zdobené je máme foukanými, ale i jinými, ozdobami. Za první čtyři roky jsem získala solidní přehled o kvalitě dodavatelů, od kterých jsme ozdoby nakupovali. Když se pak uzavřelo Horní Bradlo, uvědomila jsem si, že skončil náš nejlepší dodavatel, od kterého jsme brali nejkrásnější věci od nejzkušenějších lidí. To byl impulz, proč jsme se do toho s manželem pustili. Taky proto, že tady v tom kraji žijeme. Manžel z Oflendy pochází, jeho rodina je tady v kronikách uváděná od 17. století. Takže abychom pomohli lidem a sobě zachránili nejšikovnějšího dodavatele, rozhodli jsme se v prostorách, kde měl manžel dříve truhlárnu a výrobu nábytku, zahájit výrobu vánočních ozdob. Plánovali jsme to od května, začátkem prázdnin začala úprava prostor pro novou výrobu. Když prvního září 2021 nastoupili lidé do práce, viděla jsem poprvé, jak se to dělá. Neumím ani foukat, ani malovat. Byli jsme bez sortimentu, bez objednávek, ale měli jsme lidi, kteří to uměli. 24. listopadu byla zapsaná ochranná známka Koulier a o týden později spuštěn e-shop.

Věděla jsem, že chceme stihnout Vánoce 2021. Byla to pro nás velmi dynamická doba, všechno se řešilo ze dne na den, po večerech, po nocích, o víkendech. Tehdy jsem si řekla, že musíme začít vyrábět něco, co v našem sortimentu vydrží na věky. A musí to být ryze české. Co je ryze české vánoční? Každý se těší na Tři oříšky pro Popelku, více než půl století starou filmovou pohádku. Takže jedna z prvních kolekcí byla inspirována šaty, které Popelka postupně vyloupla z oříšků: čarostřelec, červánkové šaty, ve kterých tančila na zámeckém plesu, a samozřejmě šaty svatební. Další kolekce byly vlastenecké perníčky a zvonky štěstí, víc jsme v onom září 2021 nestihli. Udělali jsme krásnou reklamu, udělali jsme den otevřených dveří, jeho návštěvníkům jsme nadšeně vyprávěli o těch „popelkách“ a oni: No to je hezké, ale máte taky nějaké červené ozdoby? To nemáme. Aspoň bílé? Jenom z té Popelky. A co třeba zlaté? Ty kuličky z oříšků, víc ne. Takže sice jsme něco vyprodukovali, ale pro to, aby si lidé nakoupili ozdoby na svoje stromečky, nebyl ten začátek úplně dostatečný. Víc jsme nestihli. Byli jsme rádi, že vůbec fungujeme, že se fouká a že k nám návštěvníci chodí.

Od ledna 2022 jsme sortiment postupně rozšiřovali o další barvy. Dnes máme 12 kolekcí, kterým říkáme Koulier basic. Jsou to kolekce monochromatické, takže máme žlutou, bílou, karamelovou, světle zelenou, tmavě zelenou, světle modrou, tmavě modrou, už nás zákazník nenachytá na tom, že nemáme fialové nebo růžové ozdoby.

Začali jsme dělat také adventní kalendáře, loňský jsme dokončili právě v době, kdy k nám zavítala Eva Pavlová. Prezidentský pár byl na návštěvě Pardubického kraje a naše sklárna měla tu čest ji přivítat. Paní Pavlová dostala netradiční kytici z foukaného skla, tedy skleněné květiny, které nikdy neuvadnou. Absolvovala exkurzi ve výrobě a navštívila vzorkovnu s naším sortimentem, který čítá přes 1500 položek. S vědomím, že jde o umění, kterému se učí dlouhá léta, zasedla i ke sklářskému kahanu, aby si zkusila, jak náročné je vyfouknutí skleněné baňky. Ujala se pak role kmotry při neformálním křtu našeho cesmínového adventního kalendáře, dostala první. Ten květnový den byl velkou radostí pro naše zaměstnance, kteří se tady na Oflendě společně s námi pustili do záchrany tradičního sklářského řemesla.

„ Sklárna Koulier rozšiřuje každý rok svůj sortiment o nové kolekce, jejich vzorování a tvoření je takový malý křehký zázrak. Navzdory tomu, že postup výroby je vlastně docela prostý.

Nejsme sklářská huť, kde by se sklo přímo foukalo ze surovin. Jsme sklárna, která zpracovává už připravené polotovary. Skleněné tyče nakupujeme v Německu, vyráběly se i v Čechách, ale to už je minulostí. Naši foukači si tyče musí nad kahanem pokrátit na tzv. odtažky a z nich potom foukají. Základním tvarem, který vyfouknou, je baňka. Rovnoměrná, pravidelná koulička, jako když děti foukají ze žvýkačky bublinu. Všechno se tady počítá na tucty, stejně to dělají i výrobci skleniček nebo porcelánu. Naši foukači dokážou vyfouknout za den až 35 tuctů (× 12 = 420 ozdob), které musí být jedna jako druhá. Všechno, co tady děláme, je

Knižní tipy

Nakladatelství Kazda

Nové sady 988/2, 602 00 Brno
objednavky@knihykazda.cz
tel. 725 518 237, www.knihykazda.cz

Sabrina Fleisch
Moje cesta k sobě

Chcete se lépe poznat, porozumět sama sobě a posunout se v životě dál? Tato kniha vám ukáže, jak každý týden věnovat deset minut sebereflexi a krok za krokem měnit svůj život k větší pohodě, radosti a spokojenosti. Autorka ukazuje, jak díky pozitivní psychologii a systematickým otázkám přesměrovat své myšlenky, zbavit se neprospěšných vzorců a vědomě si vytvářet život, který vás naplňuje. *Váz., 376 s., 499 Kč*

Dagmar Pecková
Tanec mezi vejci

První kniha Dagmar Peckové Ty vole se neříká ukázala, že operní diva umí psát stejně ostře a vtipně, jako zpívá. Fejetony, v nichž se s ironií a nadhledem trefovala do světa opery i života kolem nás, si získaly tisíce čtenářů. Teď přichází s volným pokračováním Tanec mezi vejci – ještě osobnějším, otevřenějším a místy peckovsky provokativním. *Váz., 216 s., 399 Kč*

čistě ruční práce, žádná část výrobního procesu není strojová. Všechno je to lidská ruka, lidský dech a tažení skla, lidský um a letité zkušenosti. Mimochodem … baňka, banička, bančička se říká na Moravě, v Čechách koule, kulička, koulička. Volný tvar jsou třeba zvonečky, to už je majstršťyk, nebo houbičky, máme jich nespočet. Do formy foukáme srdíčka, sněhuláčky. Co je úplně unikátní, to jsou labuťky. Jejich tělíčko se fouká do formy a krček, hlava a zobáček se potom vyfoukne tažením nad plamenem.

Téměř všechny ozdoby se před tím, než se zdobí, stříbří. Je to jediný dekorační proces uvnitř ozdoby, nikoliv na jejím povrchu. Jak se z čiré ozdoby stane stříbrná?

Ve stříbřírně. Tady jsou kádě, jedna naplněná vodou s běžným saponátem teplá 52°C, v té ozdobu omyjeme. Abychom ji mohli ostříbřit, potřebujeme dva roztoky - redukční a stříbřící, ředěné destilovanou vodou. Dává se dovnitř té ozdoby, pak zpátky do vody se saponátem, zahřeje se a začne probíhat chemický proces. Když je ozdoba správně ostříbřená, udělá zrcadlový efekt – vidíme se v ní. Pak ji umístíme na prkno s natlučenými hřebíky, kde zůstane do druhého dne, musí být naprosto suchá. Stříbro vysychá 24 hodin. Některé ozdoby nestříbříme, protože chceme dosáhnout jiných efektů.

Ve smáčírně, jak označení dává na vědomí, se ozdoby smáčí do barev. V době mé návštěvy to byli zrovna andělé. Odtud putují do malírny, kde se malířky postarají o dekory.

Maluje se podle vzorků s kódovými čísly. Náročnost práce se odvíjí od složitosti dekoru jako takového, ale také od toho, kolikrát malířka ozdobu vezme do ruky. Třeba špice z naší Královské kolekce, která vznikla při příležitosti korunovace britského krále Karla III. A k tomu kouličky, inspirované anglickým královským jablkem. S kamínky a posypem, jeden úkon po druhém. Malířka je měla v ruce desetkrát určitě. Čím víckrát, tím je ozdoba dražší. Lidská práce je na našem výrobku nejdražší, třeba v klasických sklárnách je to plyn, který vytápí sklářské pece.

Už před třemi lety začali v Koulieru s fotopřenosem, je to podobná technika jako ubrousková, díky ní umí přenést fotografii na skleněnou ozdobu. Zcela speciální technika se jmenuje kahuri. Zdobí jí i skleněná velikonoční vajíčka.

Původ slova kahuri pochází z pradávné maorštiny a znamená otáčet se dokola, kutálet, točit, přemítat, měnit, převádět. A právě tak se do sebe vpíjí a překrývá trojice barev, které tak vytvoří originální ornament. Pokaždé jiný a neobyčejný. Postup výroby je stejný jako u vánočních koulí. Foukač nejprve vyfoukne tvar vejce a pak už záleží na trojici barev, jakou cestu si najdou při stékání po skle. Barvy se na povrch vajíčka pouze natupují – jako by na něm ulpěly kaňky pudinku. Právě takovou konzistenci musí mít. Po zaschnutí je pracovnice smáčírny jemně ponoří do barvy a pomocí dlouhé skleněné nohy je zasazuje do držáku, kde uschnou.

Během tří minut se na vajíčku odehraje nevídaný proces stékání barev. Prolínají se a tvoří zajímavé barevné kompozice, někde steče barva po vajíčku rovně, jinde jí v tom brání její barevná konkurentka, a tak si hledá novou cestu. Nebo vyhraje a zkrátka po ní přeteče. Technika kahuri byla od začátku oblíbená na ozdobách,

proto jsme ji přenesli i na vajíčka, aby působila vesele a barevně. Na jejich výrobu získala naše společnost ochrannou známku. Kahuri vajíčko není náročné na výrobu – na rozdíl od malování folklorních kraslic.

Kromě kahuri vajíček je letošní novinkou speciální potah ptáčků. Těmi se v Koulieru zabývají už několik let. Letos je ale zpevnili takzvaným flockem, aby skleněné vyfouknuté tělíčko lépe odolalo pádu.

Semišový flock po rozcupování ve statickém stroji svým pokrytím ozdobu zpevní, takže když ptáček lehce ťukne o stůl, hned se nerozbije, semiš tlumí náraz," vysvětluje Kateřina Šrámková, flockovací zařízení velmi toužila mít. „Jsme asi jediní v republice, kdo unikátní techniku používá, třeba na oblíbené včelí medvídky. Děláme také sítotisk, jedna barva, jeden dekor, zpravidla na firemní ozdoby. A jenom pro zajímavost. Peří zdobící ptáčky pochází z českých hus. Jemné až prachové, které vkládáme do labutí, patřilo ptákům marabu.

Finále představuje balírna. Až sem mají ozdoby nožičku, tzv. štýlek. Poslední kus odtažku, za který se ozdoba během výroby drží. Tady je o ni odborně připraví a ozdobu opatří záponkou. Labutě a ptáčkové mají skřipeček, tři oříšky jsou na stužce, andělům se v balírně dávají křidýlka. Záponka je český vynález, zrodil se ve Dvoře Králové nad Labem.

Na začátku úspěšné firmy stál pradědeček současných majitelů Václav Berger, který roku 1910 začal obchodovat se skleněnými korálky. Jako většina mužů musel i on narukovat do první světové války, ale své ženě posílal z fronty instrukce, jak obchod vést. Po návratu se znovu pustil do podnikání a roku 1930 začal s ruční výrobou vánočních ozdob. Podnik byl úspěšný a jeho zakladatel měl dokonce dvě provozovny. V roce 1934 Josef Berger, druhý nejstarší syn Václava Bergera, zavedl do praxe zavěšování ozdob na záponku s vidlicovým pérkem jako ji známe dodnes. Je ze dvou částí, korunka a pérko, při nasazení se rozevře a pevně drží, ozdoba je za co pověsit. Zdokonalil také výrobu o stříbření ozdob a inovoval hořák na sklo.

Tečkou za návštěvou sklárny Koulier v Oflendě na Hlinecku byla prezentace nové kolekce.

Domovina se zrodila z touhy uchovat historické motivy a barevnost, jaké nesly první skleněné ozdoby v Čechách. Vyznačuje se sytými barvami na bílém základu, folklorními motivy, kvítky a dekory inspirovanými českými kroji i přírodou. Je určená pro ty, kdo hledají tradici, teplo domova a poctivou ruční práci s odkazem na naše kořeny.

Kolekce v červeno, modro, bílých barvách národních barvách vznikla díky zahraniční publikaci Made in Czechoslovakia, ve které jsou přenádherné ozdoby z roku 1935. Podle ní jsme vyvzorovali naše ozdoby do kolekce Domovina 2025 – 90 let. Abychom podpořili myšlenku domoviny, tak jsme jednotlivé dekory nazvali třeba pivoňka, krásná květina našich zahrádek. Obsahuje chodské motivy, jeřabiny, vlčí máky, lipnici a lužický dekor. Na světové výstavě v Bruselu v roce 1934 získala původní, historická kolekce dokonce cenu. Jsou to ozdoby, které lidé mají zafixované ze svého dětství, mládí a my jsme velmi rádi, že jsme se k nim mohli vrátit. Část je čistě červeno, modro, bílá, další jsme doplnili barvami, kterými se malovalo zejména v 50. a 60. letech minulého století. Sáhli jsme i k původním technikám a materiálům.

Z kolekce Domovina 2025 máme také vytvořený adventní kalendář, obsahující 24 na stužku vázaných ozdob v boxu. Je to náš v pořadí už čtvrtý kalendář. Novinkou letošního roku jsou andělé. Loni byli nejpopulárnější andílci s červeným nebo se zlatým srdcem. Pro letošek jsme dotvořili kolekci dalších 12 andělů a zcela nové dekory zvonečků. Ty patří na každý vánoční stromeček, měly by být jeho ozdobou," uzavřela prohlídku svého království křehké krásy Ing. Kateřina Šrámková. Inspirativní žena, která pochopila, že když se jí podaří nadchnout lidi pro

svou vizi, může se ze staré truhlárny stát moderní sklárna jako mávnutím kouzelného proutku.

A pozvánka závěrem ...

Až do 30. prosince si v sídle společnosti Koulier v Oflendě můžete prohlédnout výstavu vánočních stromečků. Na více než tuctu jehličnanů jsou ručně dekorované ozdoby, které reprezentují tradiční řemeslo. Sklárna i letos připravila pro návštěvníky také tvůrčí dílnu, v níž si lze malovat vlastní ozdoby. Stačí si vybrat datum a čas, ponořit se do vánoční atmosféry a vytvořit originální kousky, které ozdobí nejen stromeček.

Eva Zálešáková

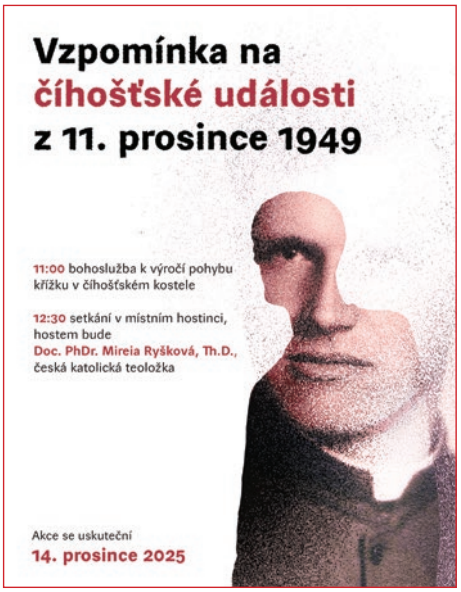

Intronizace královéhradeckých biskupů v době baroka a osvícenství (2)

Kapitola II – Slavnostní uvedení prvního královéhradeckého biskupa Sobka

Instrukce ohledně intronizace poslal do Hradce Králové nejen M. F. Sobek (viz minulé číslo Adalberta), ale také pražský arcibiskup **Arnošt Vojtěch Harrach**. Jejich pokyny si neprotiřečí, spíše se doplňují. Arcibiskup pověřil přípravou slavnosti zástupce měst Hradce Králové, Jaroměře, Trutnova a Nového Bydžova. Nařídil také veřejně přečíst papežskou konfirmační listinu a krátce ji vystavit, aby bylo možné se přesvědčit o vůli papeže. Arcibiskup dále požadoval, aby byl biskupovi předán klíč ke katedrále a aby poté klerici jednotlivě přistoupili k biskupovi a na znamení pokory a poslušnosti mu políbili ruku.

Intronizace prvního královéhradeckého biskupa **Matouše Ferdinanda Sobka z Bilenberka proběhla 29. července 1665**. Podle pokynů se veškerý klérus a minorité od sv. Anny sešli v sedm hodin ráno v katedrále a vyčkávali na příjezd biskupa. Jakmile spatřili z oken věží biskupův vůz, zvony začaly vyzvánět a oni vyšli biskupovi naproti v procesí. Za nimi jelo 200 jezdců z pluku generála Jana Šporka a šlechtické jízdy hradeckého a chrudimského kraje s prapory, trubkami a bubny. Klérus se zastavil u Mýtské městské brány (při vstupu od Orlice na dnešní Malé náměstí). Jezdci jeli dál k mostu, kde stál první stan, a čekali na biskupa. Když dorazil, doprovodili ho ke kříži vedle rozvalin bývalého kostela sv. Antonína (přibližně v místech nynějšího evangelického kostela), kde biskup přijal pozdravy od dvou hejtmanů kraje Pavla Morzina a Karla Kryštofa Stařímského. To se odehrálo v devět hodin ráno.

U brány jeden z kapitulních hodnostářů podal Sobkovi kříž k políbení a krátce jej přivítal. Poté ho pozdravila kapitula, klérus a komisaři. Následovalo vypálení čestné salvy z šesti městských děl, která rozestavěli jezdci uvnitř Mýtské brány. Biskup vstoupil do stanu před branou, a zatímco si uvnitř oblékal pontifikální oděv, venku se řadilo procesí. Po průchodu nazdobenou městskou branou byl biskup nucen vyslechnout uvítací latinskou řeč, kterou pronesl jménem rady městský písař Albert Salander, Sobkův nepřítel a autor urážlivých dopisů o něm. Sobek o tomto záměru věděl už před příjezdem a velmi jasně dal najevo své rozhořčení, nicméně konšelé byli pevně odhodláni narušit průběh slavnosti a tímto způsobem biskupa ponížit. Ten si ale zachoval důstojnost, poděkoval a slíbil, že bude městu dobrým pastýřem a vnese do něj mír a klid. Následně udělil biskupské požehnání, po něm následovala druhá čestná salva.

Procesí zamířilo ke katedrále. První jela jízda a za ní kráčeli měšťané, cechy s korouhvemi, bíle oblečené děti se zelenými ratolestmi, minorité a světský klérus v pluviálech ve dvaceti pěti párech. Jako

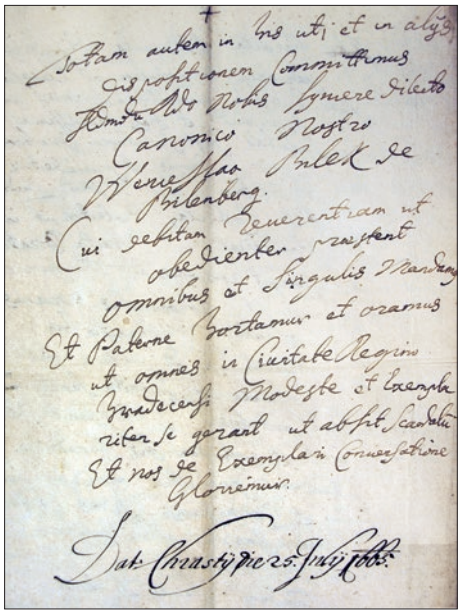

(Portrét biskupa Sobka, Pamětní kniha biskupství královéhradeckého II (Biskupská knihovna) / Podobizna pražského arcibiskupa, kardinála Harracha, který se výrazně zasloužil o založení královéhradeckého biskupství / Závěr dopisu biskupa Sobka s instrukcemi k intronizaci (viz minulé číslo Adalberta); dopis byl sepsán v biskupské rezidenci v Chrasti několik dní před slavností: Datum Chrastii die 25. Julii 1665 (Dáno v Chrasti dne 25. července 1665)

poslední šel **chrastecký děkan**: i to byl ze strany města očividně další útok na biskupovu autoritu, protože ve svém dopise Sobek jasně požadoval, aby chrastecký děkan šel první. Za děkanem následovali zpěváci, kanovníci a konečně sám biskup pod baldachýnem. Ani ten však nenesli čtyři radní, jak biskup požadoval, nýbrž čtyři císařští rychtáři královských věnných měst v nově vzniklé diecézi: **Hradce Králové**, **Trutnova**, **Jaroměře** a **Nového Bydžova**. Procesí uzavírali krajští hejtmani, početná šlechta a prostý lid.

Průvod se zastavil před hřbitovem u Svatého Ducha, kde **jezuité** vyzdvihli vítězný oblouk a pozdravili nového biskupa. Jízda a měšťanstvo vytvořily špalír a jezuité, resp. jejich studenti, na počest biskupa zahráli divadlo *Zasnoubení upřímné víry*. Obsah hry se rozdával tištěný v češtině i v latině. Jednalo se o alegorii, předvedenou formou recitace a zpěvu. Přestože Sobek musel za svůj život vidět již řadu jezuitských her, podivoval se skvělé výpravě a byl natolik nadšen, že od něj žáci dostali tři dny volna na odpočinek. Po divadle Sobek prošel vítězným obloukem, přičemž byla vypálena třetí salva na jeho počest, a skrz stromky okrášlený portál vstoupil do bohatě ozdobené katedrály.

Komisaři doprovodili biskupa k trůnu a sami zaujali protější místo. Hejtman Morzin jej jménem císaře přivítal německou řečí a biskup, taktéž v němčině, poděkoval a všem slíbil svou lásku otce a pastýře. Řeči se dále ujal komisař Kemlich. Připomněl slova, která prorok Samuel pronesl k lidu o králi Saulovi, tedy o Hospodinově vyvolení. Poté byla přečtena **papežská konfirmační bula** a Kemlich vyzval kleriky, aby nového biskupa ctili a poslouchali. Ti dali biskupovi slib a zavázali se k věrnosti políbením jeho ruky. Sobek slíbil věrnost arcibiskupu Harrachovi a uznal ho jako metropolitu. Pontifikální mši biskup zakončil, když zapěl *Te Deum laudamus* a opustil katedrálu. V té chvíli byla vypálena čtvrtá salva na jeho počest.

Po mši se konala hostina. Kvůli velkému počtu hostů musela být uspořádána hned na třech místech: veškerá vrchnost hodovala u hraběte Bubny na předměstí, ženy v Kapounovském domě a duchovenstvo na arciděkanství. K tabuli pozval Sobek i radní města, ale nikdo se nezúčastnil. Ani během následujících tří dnů se nikdo z nich neobtěžoval, aby ho navštívil. Sobek nezapomínal ani na chudé a z okna jim hodil pár mincí. Večer pak jezuité k jeho cti osvítili horní okna své koleje.

Matouš Sobek se tedy o důstojný průběh intronizace obával zcela oprávněně. Konšelé se zasadili o to, aby biskupův slavnostní den byl provázen sérií nepříjemností. Drobné změny v pořadí úkonů v kostele byly zanedbatelné. Co ale zanedbatelné nebylo, byla uvítací řeč od Sobkova nepřítele Salandera, postavení chrasteckého děkana v procesí a v neposlední řadě i odmítnutí radních nést nad biskupem baldachýn a neúčast na slavnostní hostině.

Přestože Sobek nemohl být se slavností zcela spokojen, poslal městu děkovný dopis. Vřele v něm přijímá gratulace a oceňuje, jak pozoruhodně a opravdově ho věřící lid přivítal. Ubezpečuje, že veškerou snahu bude věnovat jejich ochraně, prospěchu a péči o spásu jejich duší (*saluti animarum vestrarum vigilanti solicitudine providere*), aby ho mohli oslavovat a ctít jako pastýře. Zároveň píše, že jeho srdce je plné otcovské lásky a on usedá na biskupský stolec v míru. Z dopisu je ale cítit určitá formálnost. O vztahu s městem bylo rozhodnuto již dávno a události ze dne intronizace stav věcí pouze potvrdily. Sobek již ze strany města očekával cokoliv; i proto v dopise nabádá, aby nedošlo k žádnému útoku a nebyl znevažován jeho úřad (*ne in vacuum Gratiam hanc Dei recipiatis nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum*).

Petr Polehla

Zpracováno dle publikace Petr Polehla, Eva Havlíková: Intronizace královéhradeckých biskupů v 17. a 18. století, Nakladatelství Pavel Mervart 2020.

Knižní tipy

Nakladatelství Doron

Uhřice 76, 683 33 Nesovice
Tel.: 517 367 656, doron@doron.cz
www.doron.cz

Matt a Lisa Jacobsonovi

100 způsobů, jak projevit lásku manželce
100 způsobů, jak projevit lásku manželovi

100 způsobů, jak projevit lásku dceři
100 způsobů, jak projevit lásku synovi

Matt a Lisa Jacobsonovi se už léta věnují osvětě v oblasti manželství a rodičovství. Matt studoval filozofii a pracoval jako manažer nakladatelství, nyní už více než dvacet let působí ve vedení sboru Cline Falls Bible Fellowship a jako manželský poradce. Lisa studovala v Paříži a v Izraeli, byla misionářkou v Kamerunu a roku 2012 založila službu ženám pod názvem Club31Women.com. Společně vychovali osm dětí – čtyři syny a čtyři dcery. Spolu také moderují populární podcast Faithful Life a jsou často zváni i jako přednášející. Série jejich knížek 100 způsobů, jak projevit lásku... slaví úspěch po celém světě. *Váz., 112 s., 259 Kč*

Diecézní centrum pro seniory

Psáno v Činěvsi v den slavnosti Narození Páně v roce 1969

Pozvánka

Tradiční adventní setkání seniorů v Hradci Králové

Královéhradecké diecézní centrum pro seniory srdečně zve na tradiční adventní setkání seniorů, které se uskuteční ve **čtvrtek 11. prosince 2025** v Hradci Králové. Na programu bude mše svatá, beseda s novým farářem hradecké katedrály Svatého Ducha P. Vojtěchem Novotným, posezení s kytarou a představení programu DCS na rok 2026.

Program

- **Nové Adalbertinum, kaple sv. Vojtěcha (2. patro)**

9:00 Mše svatá - celebruje P. Vojtěch Novotný

- **Nové Adalbertinum, přednášková místnost Balbínka (přízemí)**

10:00 Beseda s P. Mgr. Vojtěchem Novotným, S.L.L., novým farářem katedrály Svatého Ducha v Hradci Králové, moderuje PhDr. Eva Zálešáková
11:00 Posezení s kytarou, představení programu na rok 2026

Přihlášky a informace

(prosíme, hlaste se co nejdříve a nejpozději **do 10. 12, 12:00**)

Diecézní centrum pro seniory
e-mail: dcs@bihk.cz
tel.: 737 215 328, 734 435 360
www.simeon.cz

Předvánoční úklid není nic, co bychom měli v mimořádné oblibě. Mně se ovšem letos právě díky procházení zásuvek podařilo najít text, o který se s vámi teď v adventu velmi ráda podělím. Jde o kázání, které měl v kostele sv. Václava v Činěvsi P. František Lukeš. Na stařičké faře v nevelké obci na Nymbursku, odkud byly na nejbližší vlakovou zastávku tři kilometry, působil v letech 1956 až 1990. V Činěvsi vyzrál v uznávanou církevní osobnost a v kněze oddaného vlasti a národu. Po listopadu 1989 odtud odešel jako probošt do Poděbrad. Ale zpátky ke kázání, které proslovil o Vánocích roku 1969.

„Lidé vlastně už ani nevědí, co to Vánoce jsou. Ponechali si to hezké a zapomněli na slovo evangelia: „A Slovo, věčné Slovo tělem učiněno jest. Bůh stal se člověkem, aby nás spasil, aby nás vykoupil.“ Ta pravda se musí prožít, musí vstoupit do našeho nitra, do hlubin našeho srdce. Musí nás zcela ovlivnit, proniknout, prozářit, musí z nás učinit nové lidi. Probudit nás z duchovní lhostejnosti, z duchovního spánku. Napřímit a vzpružit k novému životu. To jsou Vánoce. Ta vnitřní proměna lidí. Ten nový život, nové světlo, které má zažehnout v našich nitrech a cele nás proměnit. A zde platí: Všecko povstalo skrze něj, ale svět jej nepoznal. Svět jej nepřijal. Svět se podle něho nezařídil. Svět zůstává stále stejný.

Všecko se musí prožít. Všecko se musí brát svrchovaně vážně. Když s tím souhlasím, tak svůj život změním. Když s tím nesouhlasím, tak to řeknu. To je postoj člověka přemýšlejícího. Člověka, který má rozum, který má svobodnou vůli a který je svobodný. Tak my to brát nemůžeme, abychom jen slyšeli, odešli a konali tak, jako bychom nic neslyšeli. My se musíme vnitřně proměňovat. A zas, vraťme se k tomu skutečně velkému okamžiku zrození Bohočlověka. Když tohle slyším, nemohu zůstat netečný, nemohu zůstat

lhostejný. Musím z toho vyvodit důsledek pro svůj život. Musím se vnitřně změnit. Prostě něco se stalo a já s tím musím počítat. Já z toho musím vyvodit důsledek pro celý svůj dosavadní život.

Jestliže tedy se Kristus narodil, Boží Syn přišel na svět, musím podle toho žít. Protože kdybych podle toho nežil, byl by to můj největší životní omyl. Největší a nenahraditelná životní ztráta. Byl by to doslova promarněný život. Proto ne tak, že bychom jenom poslouchali a za chvíli zase mysleli na věci všední. Ne, jak jsem tuto zvěst uslyšel, nemohu už zůstat takový, jaký jsem byl. Něco se musí ve mně pohnout. Něco se ve mně musí zlomit, nějaké ledy lhostejnosti ve mně musí odplout a musí ve mně nastat nové jaro.

Poukazuji na příklad velkého protestantského teologa Alberta Schweitzera. Často zmiňuje otřesný dojem z Kristova evangelia o tom, jak uslyšel slovo Boží a jak si řekl: Je-li tomu skutečně tak, nemůžeš promarnit svůj život jako jej marní ti druzí, musíš pro to slovo žít, musíš se mu obětovat. A on to řešil svým způsobem. Utekl ze vzdělané Evropy do vzdálené Afriky, aby tam sloužil nemocným černochům, aby ukázal novému světadílu Krista v pravé podobě. Nikoliv v podobě slov, ale v podobě života. Přišel tam a ukázal, co je to křesťanství. Činem a skutkem, a to je rozhodující. A řekl, že lidé by v Evropě měli opustit katedry, měli by opustit stoly plné jídla a jít do nových zemí a zvěstovat tam

Kristovo evangelium, protože může se stát, že těžiště světa se přesune z Evropy do Afriky a do Asie a svět, který jsme vybudovali, obstojí jen tenkrát, jestliže myšlenky, které jej zbudovaly, budou budovat i světy nové. My musíme žít tak, jak křesťané mají žít. Ne jenom Krista kázat, ale ukazovat, jak vypadá život s Kristem především sami na sobě.

Dobře znáte evangelium, kde se vypráví o mudrcích z východu, jak přišli do Jeruzaléma, a pátrali po novorozeném Vykupiteli světa. Židovští velekněží znali knihy Písma svatého Starého Zákona. Věděli, že se Vykupitel má narodit v Betlémě, znali dokonce i čas, protože si ho na základě proroctví dovedli vypočítat. Byli velmi poučeni o tom všem, a tak těm mudrcům říkají: Jděte do Betléma, ale sami zůstali v Jeruzalémě. Mudrce poslali do Betléma poklonit se Dítěti, ale sami byli v Jeruzalémě. Dobře četli, co se tam má stát, ale sami zůstali doma. Snad také proto, že se oné noci neudálo nic zvláštního. Že ta noc byla jako noci jiné a další dny jako dny jiné. Že tam nebylo nic z toho, jak oni si představovali příchod Vykupitele. Snad proto tam nešli a poslali ty druhé.

Často se těm Židům podobáme. Dobře víme, kdo je Kristus, jaká je jeho nauka, a přece se podle ní neřídíme. Dovedeme to všecko povědět, jsme dokonale poučeni, ale při tom je nám Kristus úplně cizí. Jako těm Židům. Věděli všecko, znali všecko a při tom to podstatné vůbec nepochopili, to podstatné jim uniklo. Evropa se nazývá křesťanská. Ale křesťanství je v ní málo. Křesťanství je jí velmi cizí. Jen povrch vypadá křesťansky, ale jádro křesťanské není. Kdyby náš kontinent byl vpravdě křesťanský, byl by jiný. Protože už při narození Krista zpívali andělé o pokoji. A kde je pokoj mezi lidmi. Kristus přinesl pravdu a chtěl, aby lidé pro pravdu žili. A pro co žijí dnešní lidé prodejní, kteří za peníze a kariéru zrazují pravdu, zrazují přesvědčení, zrazují docela všecko. Kde tedy je Kristus? My o něm víme, ale neznáme jej. Proto i o nás platí, že to všecko povstalo skrze něj, ale my jsme jej nepoznali. My o něm nevíme, nám je stále cizí, stále je nám neznámý. My víme, co učil, my víme, jak žil, ale nedopátrali jsme se jádra. Nedopátrali jsme se, proč to vlastně je, protože kdybychom to poznali, byli bychom jiní, museli bychom žít jako Kristus. Museli bychom udělat něco podobného, jako udělal profesor Albert Schweitzer. Museli bychom pro Krista něco dokázat. Museli bychom umět přinášet oběti za své přesvědčení.

Ať prožijeme hlubokou pravdu třetí vánoční mše svaté a slovo tělem učiněno jest. To Boží slovo stalo se člověkem, aby mělo blízko nám a my zase blízko jemu. Snažme se pochopit, jako to pochopili betlémští pastýři, že to dítě není jako jiné děti, že to je Bůh a Spasitel světa."

Jasnozřivá slova bývalého probošta poděbradského P. Františka Lukeše vám, milí přátelé, posílám s přáním požehnaných Vánoc 2025 za všechny z DCS. Ať i vám předvánoční úklid přinese dary, které pod stromečkem nenajdete.

Eva Zálešáková

Diecézní centrum pro mládež

Velké i malé změny

Školní rok 2024/2025 je už dávno za námi a s příchodem nového přišla i proměna týmů na DCM v Hradci Králové a na DCŽM Vesmír v Deštném v Orlických horách.

Největší a nejznámější proměnou byla změna ředitele DCM i DCŽM, které na konci prázdnin po dlouhých 19ti letech předal P. Tomáš Hoffmann P. Janu Pitřincovi. Na Vesmíru nám tak z minulého roku zůstali pouze P. Jan Barborka a týmačka Tereza Škarydová. Tím na DCŽM přibyly ještě další tři nové tváře. Od října tam potkáte nové týmáky Aničku Koubkovou z Mladého Bříště u Humpolce, Štěpána Jakubce z Ústí nad Orlicí a Vaška Pecháčka z Libice nad Cidlinou. Konec prázdnin v tomto novém týmu probudil energii k úklidu a k novému uspořádání věcí viditelných i skrytých. Také za sebou mají již úspěšné akce jako Up2Me a Podzimní prázdniny.

DCM HK se změně též nevyhnulo. I přes to, že pokračuje v tradičním uskupení s Klárou Petrovou jako vedoucí kanceláře, Joskou Pazderovou, Jindrou Řezníčkem a Veronikou Pavlišovou, tak do týmu přibyl i Dan Blažek, bývalý týmák na Vesmíru z Nového Města nad Metují. Společně již mají za sebou významnou událost pro naši diecézi, a to Diecézní fórum mládeže, a dále první víkendy v rámci animátorských kurzů. Aktuálně soustředí svou energii na přípravu Diecézního setkání mládeže, které se uskuteční 28. 3. 2026 v Hradci Králové. Zároveň se účastní příprav Celostátního setkání mládeže, které se odehraje příští rok v Ostravě, konkrétně v termínu 11. – 16. 8. 2026.

Naše týmy se stále více stmelují každou společnou akcí a těšíme se, co nám přinese tento školní rok, který je již v plném proudu.

Tak se na nás přijďte podívat na Vesmír nebo na Diecézko. Těšíme se na vás!

Za DCM HK Dany

Diecézní centrum pro rodinu

„Láska v mlčení a neodsuzování“

Předposledním příspěvkem cyklu inspirovaného knihou **Anselma Grüna: Nebe začíná v tobě**, se dotkneme tématu, který je jedním ze základních pilířů Ježíšova Horského kázání a křesťanského života jako takového. Proč vlastně člověk potřebuje soudit druhé, o čem to ve skutečnosti vypovídá a jaké je to být vůči posuzování a odsuzování druhých svobodný? Jaký smysl a význam na duchovní cestě jedince nese výraz mlčení? Nejen na tyto a podobné otázky nám může dát následující text odpovědi. Kéž se nám daří prokazovat i současně nalézat úctu a lásku při setkání s kýmkoli a kdekoli; kéž v sobě zrcadlíme atributy lásky tak, jak je „definuje“ apoštol Pavel ve svém hymnu o lásce – živě, autenticky a nepřehlédnutelně. Přesně tak, jak by měla vypadat tvář Kristovy církve v tomto světě. To je odvážná výzva křesťana nejen dnešní doby. Nejen výzva, ale snad i úkol opravdového učednictví Lásky...

Známkou toho, že askeze přivedla mnicha k Bohu, je, že nesoudí ostatní. I když se mnich kdoví jak přísně postí a ještě tvrději pracuje, není to nic platné, když odsuzuje druhé. Askeze ho dovedla pouze k tomu, že se nad druhé povyšuje. Posloužila k uspokojení jeho pýchy, k tomu, že stoupla jeho víra ve vlastní cenu. Kdo se při askezi setká sám se sebou, kdo vydržel zůstat ve svém keliu, když na povrch pronikly potlačované vášně, toho již nenapadne soudit druhé. Proto mnoho naučení Otců vyzývá k tomu, aby člověk zůstal sám se sebou, aby se konfrontoval s vlastní pravdou a neodsuzoval druhé.

„Otec Poimen prosil otce Josefa: ‘Řekni mi, jak se stanu mnichem.’ Ten mu odpověděl: ‘Jestliže chceš najít klid, tu či jinde, tak si při všem konání říkej: Já – kdo jsem já? a nikoho neodsuzuj!’“ (Apophthegmata 385).

Theodor z Pherme říká: *„Člověk, který poznal sladkost kelia, se vyhýbá bližnímu, aniž by jím pohrdal“ (Apophthegmata 281). A na jiném místě: „Jeden bratr se ptal jistého otce: ‘Proč vlastně soudím tak často své bratry?’ A ten mu odvětil: ‘Protože se sám ještě neznáš. Neboť kdo sám sebe zná, ten chyby bratří nevidí’“* (Apophthegmata 1011).

Jestli člověk soudí druhé, je to vždy znamením, že se ještě nesetkal sám se sebou. Proto se zbožní, kteří se rozhořčují nad druhými, ještě nesetkali se svojí vlastní pravdou. Jejich zbožnost nebyla ještě konfrontována se sebou samým a s vlastním hříchem. Neboť, jak otec Mojžíš říká: *„Jestliže někdo snáší své vlastní hříchy, tak nehledí na hříchy bližního“* (Apophthegmata 510).

Pro mnichy je ale neodsuzování nejen kritériem pravé askeze, ale také pomáhá k nalezení vlastního klidu. Když přestaneme druhé odsuzovat, dělá nám to samotným dobře. *„Otce Poimena se ptal jeden bratr: ‘Co mám dělat, otče, neboť mě zachvátil velký smutek.’ Stařec mu odpověděl: ‘Na nikoho se kvůli ničemu nedívej, neodsuzuj nikoho, nikoho nepomlouvej, a Pán ti dá klid’“* (Apophthegmata 1168).

Odsuzování nám nepřináší klid. Když odsuzujeme druhého, cítíme podvědomě, ale přece, že sami nejsme bez chyby. Tak je rezignace na posuzování a odsuzování cestou k našemu vlastnímu vnitřnímu klidu. **Necháme druhé být takovými, jací jsou, a tím způsobem můžeme být i my sami sebou.**

Mniši ve své zkušenosti naplňují to, co Ježíš požaduje v Horském kázání: *„Nesuďte, abyste nebyli souzeni!“* (Mt 7,1). Neodsuzování vychází ze setkání se sebou samým. Kdo se setká sám se sebou, zná všechny své chyby. Zná své stinné stránky. Ví, že to, co odsuzuje na druhých, má vlastně sám v sobě. Když vidí druhého hřešit, nerozhořčuje se, ale připomene si své vlastní hříchy. Psychologové nám říkají, že při svém hubování na druhé, prozrazujeme, co se skrývá v nás samotných. Všechny naše stinné stránky, potlačená přání a potřeby přenášíme na druhé a očerňujeme je, místo toho, abychom se podívali do očí své vlastní pravdě. Mniši od nás požadují, abychom se vzdali těchto mechanismů přenášení a místo toho raději mlčeli.

Mlčení podle nich napomáhá k tomu, abychom zanechali projektování svých

poklesků na druhé a místo toho vnímali chování druhých jako nastavení zrcadla nám samotným. To nám ukazují některá naučení Otců.

„Otec Poimen řekl: Stojí psáno: Vydávej svědectví o tom, cos viděl na vlastní oči! (Př 25,7). Já vám ale říkám: I když to dokonce uchopíte do rukou, nemluvte o tom. Jeden bratr v této věci ze sebe udělal blázna. Viděl něco, jako by jeho bratr hřešil se ženou. Silně rozhořčen šel a strčil do nich nohou, ve víře, že jsou to oni, a řekl jim: Nechte toho konečně, jak dlouho ještě chcete pokračovat. A hle: Nacházely se tam obilné snopy! Proto vám říkám: Ani tehdy, když můžete věc uchopit do rukou, neodsuzujte“ (Apophthegmata 688).

Poimen ví, že jsme schopni svoji vlastní fantazii projektovat i do přírody. Bratr, o němž se mluví v apoftegmatu, promítá svá sexuální přání do obilných snopů. V nich vidí, co si sám ve své fantazii vykresluje. Tak nedůvěřivý je Poimen vůči všemu odsuzování, že nám je zakazuje dokonce i tehdy, když si myslíme, že hřích druhého můžeme uchopit do rukou. I v tomto případě uchopujeme často jen svoji fantazii.

V mlčení rezignujeme na všechny své projekce. *„Když otec Agathon něco viděl a jeho srdce chtělo o té věci vyslovit soud, říkal si: Agathone, nedělej to. A tak se jeho myšlení zklidnilo“* (Apophthegmata 100). *„Když vidíš někoho hřešit, modli se k Bohu a říkej: Odpusť mi, neboť jsem zhřešil“* (Eth Coll 13,40).

Odsuzování druhých činí člověka slepým k vlastním chybám. Mlčení při pohledu na druhé nám umožňuje jasnější sebepoznání. Přestaneme své chyby promítat na druhé. Tak se vypráví v jednom naučení Otců: *„Ve Sketis se kdysi konalo shromáždění kvůli jednomu bratru, který zhřešil. Otcové mluvili, jen otec Pior mlčel. Potom vstal, vzal pytel, naplnil jej pískem a vložil si jej na ramena. V košíčku pak nesl trošku písku před sebou. Otcové se jej ptali, co to znamená, a on jim odpověděl: ‘Tento pytel s množstvím písku, to jsou mé hříchy, kterých je mnoho. Dal jsem je za sebe, aby mě netrápily a abych kvůli nim nemusel plakat. A hleďte, těchto několik málo chyb svého bratra nesu před sebou, a vynakládám velké úsilí na to, abych jej odsoudil. Není v pořádku se takto chovat, mnohem spíše bych měl před sebou nést svoje hříchy, přemýšlet o nich a prosit Boha, aby mi odpustil.’ Otcové povstali a řekli: ‘Skutečně, to je pravá cesta spásy!’“* (Apophthegmata 779).

Takové symbolické jednání nám může ujasnit, jak často sami soudíme druhé. Myslíme si snad, že se o druhém bavíme ze starostlivosti o jeho spásu. Ve skutečnosti ale děláme mnoho povyku kolem jeho hříchu, zatímco našich vlastních je mnohem více. Ale této pravdě nechceme věřit. K tomu potřebujeme otce Piora, aby nám co nejpřátelštějším a nejcitlivějším způsobem objasnil, že nemá smysl, rozčilovat se nad hříchy druhých. Mnohem lepší by bylo se za bližního modlit a v modlitbě cítit, že jsme vlastně všichni pokoušeni, že žádný z nás není schopen zaručit, že zůstane bez hříchu.

I když bratr skutečně hřeší, nemáme jej odsuzovat. Tak říká otec Poimen: *„Jestliže člověk hřeší, zapírá to a říká: ‘Nezhřešil jsem’, neodsuzuj ho. Vzal bys mu odvahu. Když mu ale řekneš: Neklesej na mysli, bratře, ale v budoucnu se braň!, pomůžeš tak jeho duši k lítosti“* (Apophthegmata 597). Místo abychom druhého odsuzovali, máme jej láskou získat Bohu.

Mniši stále znovu chválí mlčení. Mlčení je pro ně cestou k tomu, aby se potkali sami se sebou, aby objevili pravdu vlastního srdce. Mlčení je také cestou k osvobození se od stálého posuzování a odsuzování druhých. Býváme dosti často v nebezpečí, že budeme druhého soudit a odsuzovat. **Mlčení nám ale v odsuzování brání. Stále znovu nás konfrontuje se sebou samými. Zabraňuje nám v promítání našich chyb na druhé.** Staří znají nebezpečí toho, když svými myšlenkami a řečmi stále kroužíme kolem druhých.

Často je zapotřebí se v mlčení vědomě cvičit, aby dokázalo mlčet i naše srdce. Často si musíme výslovně zakázat odsuzovat druhé, abychom se na ně dokázali dívat bez předsudků.

Knižní tipy

Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00 Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelstvi.portal

Mojmír Sedláček

Psychologie v kině

Co s námi dělají filmy jako Psycho, Kmotr a Matrix

Kniha mapuje specifika vnímání filmu, působivost žánrových forem i stylistických filmařských technik a také porozumění příběhům včetně jejich emočního jádra. V českém kontextu jde o ojedinělé propojení sfér psychologie a filmu, po jehož přečtení můžete filmy sledovat jinýma očima a svůj zážitek pak hlouběji reflektovat. *Váz., 240 s., 399 Kč*

Marshall B. Rosenberg

Nenásilná komunikace – základní myšlenky

Kniha pro všechny, kdo chtějí lépe rozumět sobě i druhým – stručná, srozumitelná a inspirativní. Sbírka textů a citátů Marshalla B. Rosenberga, zakladatele nenásilné komunikace, nabízí hutný a přehledný průvodce tímto transformačním přístupem k jazyku, empatii a vztahům. *Brož., 280 s., 449 Kč*

Často se starým mnichům předhazovalo, že se ve své askezi stali tvrdými. Ale mnohá napomínání k neodsuzování a krásná vyprávění o milosrdných mniších nám ukazují opak. **Pro mnichy bylo neodsuzování měřítkem správné cesty. Kdo odsuzuje druhé, ten sám sebe zatím opravdově nepoznal.** Dnes existují mnohá zbožná hnutí, která žijí tak trochu na úkor druhých. Omezují se na to, že snižují druhé a nadávají na ně. Jestliže někdo musí zatracovat lidi, kteří jdou jinou duchovní cestou, je to vždy znamením toho, že jeho vlastní cesta není v pořádku. Zatracování poukazuje na ďábla v jeho vlastním srdci, kterého nechce brát na vědomí. Potlačuje a projektuje ho na druhé. **Kdo sám sebe upřímně pozná, ten je milosrdný.** Ve svém srdci totiž upřímně cítí, že my všichni potřebujeme Boží milosrdenství. Je to vždy zázrak jeho milosrdenství, když Bůh dovolí, aby to dobré v nás zvítězilo.

Mlčení je pro mnichy ale ještě něčím víc než jen neodsuzováním. Mlčení je přímo duchovní cestou. V mlčení se setkáváme sami se sebou a se svou vnitřní skutečností. Mlčení je také cestou k osvobození se od myšlenek, které nás stále zaměstnávají. Zde se nejedná o vnější mlčení, ale o mlčení srdce. Vnější mlčení ale může být pomocí k tomu, aby se ztišilo i naše srdce, aby se ztišily naše emoce a už nám nediktovaly.

Druhým aspektem mlčení je uvolnění. V mlčení opustíme všechno, co nás stále zaměstnává. Uvolníme se od svých myšlenek, přání. Opustíme všechno, co nás chce určovat a na čem zarputile trváme. Dokud nám příliš záleží na našem úspěchu, vázne náš život. Dokud se pevně připoutáváme k člověku, ruší to náš vztah. Mlčení je uměním oprostit se a objevit v sobě nový základ: totiž Boha samotného. Jedině tehdy, když jsem svůj základ nalezl v Bohu, jsem schopen pustit z mysli svoje povolání, svoji roli, své vztahy i svůj majetek. Potom nedefinuji svůj život podle blahosklonnosti druhých, pak není celá má identita závislá na mém úspěchu nebo majetku. Oproštění se je cestou, jak se setkat se svým vlastním pramenem, a cestou k tomu, abychom objevili bohatství své vlastní duše: Boha, který mi daruje vše, co potřebuji ke svému životu.

Mlčení neprocvičují mniši jako něco samoúčelného, ale jako sjednocení se s Bohem. Setkat se sám se sebou a sám sebe propustit jsou potřebné dva kroky na cestě k Bohu, ke sjednocení s Bohem. Mlčení je především uměním, jak zcela zažívat přítomnost, bezvýhradným soustředěním se na přítomnost. Když se naše mysl stále zaměstnává různými myšlenkami, tak nám to brání, abychom byli zcela přítomní, jsme tak stále někde jinde. Být přítomen je podmínkou, abych se mohl setkat s přítomným Bohem. Cílem našeho myšlení je sjednocení se s Bohem, být natolik otevřený Bohu, aby mohl naplnit naše myšlení a cítění, abychom jej cítili až v hloubi svého srdce, abychom jej vnímali jako pramen ve svém nitru, jako pramen, který nikdy nevyschne, protože je božský…

Nalezení takového pramene a vše dobré vám za Centrum pro rodinu přeje a ze srdce žehná

Andy Loos, jáhen

Katechetické a pedagogické centrum

Vánoční program Okolo Betléma

Asi nikoho z nás během adventní doby neminul nějaký ten adventní kalendář. Ať už jsme v něm nacházeli každý den malou čokoládu, voňavý čaj, kousek nějakého příběhu nebo dokonce ponožky či nějakou kosmetiku. Zvlášť v rodinách, ale i ve školách bývá advent plný aktivit, kalendářů, tvoření a příprav. Každý den otevíráme nové okénko, zapalujeme svíčky, učíme se zpívat koledy, připravujeme výzdobu. Každý den má své malé „těšení“. A pak přijdou Vánoce a všechno se jakoby zastaví. Obchody jsou zavřené, ulice prázdné, děti s rodiči doma. A možná je to právě ten čas, kdy by se nám zrovna chtělo s dětmi něco tvořit, o něčem si povídat či každý den objevit něco nového. Kde ale vzít nějakou inspiraci? Kde najít vánoční program na každý den, podobný těm adventním? Odpověď je jednoduchá. Katechetické a pedagogické centrum právě na tento čas připravilo vánoční program Okolo Betléma – jednoduchý, ale hluboký program pro děti, rodiny a katecheze při mši svaté.

Pomáhá nám v čase Vánoc zůstat chvíli u jesliček, ztišit se, tvořit, naslouchat a společně objevovat dary, které nám novorozený Ježíš přináší. Tyto dary tvoří témata jednotlivých dní. Každý den nese své vlastní téma a poselství, propojené i s významnými svátky tohoto období například Štědrým dnem, Narozením Páně, svátkem sv. Štěpána, svátkem Svaté rodiny či Světovým dnem míru. Na každý den je také připravena jedna výtvarná aktivita, při níž děti postupně doplňují obrázek Betléma. Program tak spojuje radost z tvoření s hlubším porozuměním významu Vánoc a křesťanských hodnot. Pomáhá dětem vnímat jednotlivá témata pohledem dnešní doby a přináší smysluplný čas pro rodinu i společenství. Program je určen pro děti mladšího školního věku, ale i pro starší, pro které jsou připraveny k jednotlivým textům a tématům otázky na zamyšlení, které můžete využít jak doma, tak při mši svaté. Program naleznete na stránkách bihk.cz, v sekci Katechetického a pedagogického centra pod názvem Okolo Betléma.

Markéta Rumpíková

Ministranti z Dolního Újezdu vyhráli olympiádu Brněnské diecéze

Veni, vidi, vici! Tak můžeme shrnout výlet ministrantů z Dolního Újezdu v sobotu 8. listopadu do Telnice na ministrantskou olympiádu Brněnské diecéze. Tým první stupeň ZŠ porazil ve své kategorii všech 33 týmů, tým 2. stupeň ZŠ obsadil ve své kategorii z 27 týmů krásné 4. místo.

O olympiádě jsme se dozvěděli vlastně náhodou na kurzu vedoucích ministrantů pořádaném sousední diecézí. A jelikož se pravidelně s ministranty scházíme, rozhodli jsme se, že to zkusíme. Od června jsme trénovali na schůzkách, soustředění a táboře. Nebyly to žádné přednášky, ale spíš hry, křížovka po kostele, riskuj, poznávačka biskupů a podobně.

Abychom sestavili tým, pozvali jsme pár pomocníků z litomyšlské farnosti, díky též jim. Někteří z kluků běžně neministrují, ale jsou kamarádi ministrantů a chtěli také jet. Tým byl vlastně ekumenický, jel s námi totiž i jeden evangelík. (Nic z toho neodporuje pravidlům).

Vyrazili jsme v pátek večer, přespali na faře v Telnici (díky P. Oldřichovi a F. Kroutilovi) a v sobotu soutěžili. Mladší kluci byli překvapeni molitanovým míčem na fotbal, s kterým běžně netrénují, přesto prohráli jen jeden z osmi zápasů. Z teoretického testu měli nejlepší průměr ze všech. Při vyhlašování výsledků jsme mysleli, že na nás zapomněli, a první místo vyvolalo v našich tvářích obrovskou radost. Nádherný zážitek, odvážíme si zlatou trofej. Příští rok samozřejmě jedeme zas!

Díky patří všem zúčastněným ministrantům, zvláště pak jejich vedoucím – Jéňovi, Vojtovi a Pepovi. Dále našemu otci Josefovi, který je všemu ministrantskému otevřen, a celé farnosti. V neposlední řadě rodičům za důvěru a organizátorům olympiády za tak krásný zážitek. Pevně věříme, že i v naší diecézi dostanou ministranti více příležitostí se setkávat a soutěžit.

Za dolnoújezdské ministranty
Vojta a Jéňa Juzovi

Knižní tipy

Nakladatelství Paulínky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Eamon Tobin
Kroky k usmíření

Máloco je v evangeliu tak jasné jako Ježíšův pokyn, že máme odpouštět. Každý z nás ale jistě narazil na situaci, kdy to vůbec nebylo snadné. Známý exercitátor otec Tobin sepsal pojednání o tom, jak a proč odpouštět druhým, Bohu, církvi i sobě samým, a velice trefně odpovídá na řadu souvisejících otázek. *Brož., 112 s., 249 Kč*

David Novák
Jak rozvracet církev
Rady zkušeného ďábla pro 21. století

Humorně laděné dílko je inspirováno dnes již klasickým dílem Rady zkušeného ďábla (C. S. Lewis). Při četbě se člověk občas zasměje, jindy mu zatrne nebo se i naštve, ale každá trefa do černého se unese, může-li pomoci k ozdravění.Naštěstí víme, že Boží láska a věrnost jsou silnější než smrt a jakékoli rozkladné procesy. *Brož., 208 s., 269 Kč*

Poděkování za oslavy Světového dne misií Misijní neděle 2025!

V letošním roce jsme s církví na celém světě oslavili již 99. Světový den misií, které připravuje Papežské misijní dílo šíření víry. Motto pro Světový den misií v Jubilejním roce 2025, jehož ústředním poselstvím je naděje, znělo: „Misionáři naděje mezi národy“.

Papež František ve svém Poselství k Světovému dni misií napsal: *„Znovu chci zdůraznit misijní synodalitu církve, stejně jako službu Papežských misijních děl při prosazování misijní odpovědnosti pokřtěných a podpoře nových místních církví. A vybízím vás všechny, děti, mládež, dospělé i starší, abyste se aktivně podíleli na společném evangelizačním poslání předáváním svědectví svého života a svou modlitbou, svými oběťmi a svou štědrostí. Za to Vám srdečně děkuji!“*

Papež Lev XIV. všechny vyzval, aby se zapojili a podpořili ty, kteří šíří evangelium

na pěti kontinentech: *„Jako kněz a misionář v Peru jsem na vlastní oči viděl, jak víra, modlitba a štědrost projevené v tento den mohou změnit celá společenství.“*

Během Světového dne modliteb za misie se celá církev spojuje v modlitbě za misionáře a za plodnost jejich apoštolské práce.

Papež Lev vybízí všechny k pomoci při šíření evangelia: *„Vaše modlitby a vaše*

pomoc slouží k šíření evangelia, podpoře pastoračních a katechetických programů, stavbě nových kostelů a uspokojování zdravotních a vzdělávacích potřeb našich bratrů a sester v misijních oblastech“.

Svědectvím vlastního života přivádějme všechny kolem sebe k poznání radostné zprávy Evangelia a k Boží lásce. Staňme se pro druhé, zvláště pro ty, kteří jsou v nouzi, misionáři naděje.

Z celého srdce děkuji za podporu Papežského misijního díla šíření víry, za Vaše modlitby a dary a za zapojení do oslav ve farnostech! Ať Vám Pán oplatí Vaši štědrost a žehná Vám i těm, které nosíte ve svých srdcích.

Za Papežská misijní díla

ICLic. Mgr. Leoš Halbrštát
národní ředitel PMD v ČR

missio.cz
Papežská misijní díla
Na Kropáčce 30/1
500 03 Hradec Králové
tel. 604 838 882
www.missio.cz

Charitní listy

Charita

ZPRAVODAJ DIECÉZNÍ CHARITY HRADEC KRÁLOVÉ 12/2025

Jak pomáhá Tříkrálová sbírka

Jubilejní Tříkrálová sbírka 2025 vynesla v naší diecézi rekordních 29,5 miliónů korun. Darované peníze již pomáhají v charitních zařízeních a službách pro nemocné, seniory, handicapované, rodiny s dětmi a lidi v tísni v našich regionech i v zahraničí.

Nové pomůcky už slouží i plní přání pacientům v Hospici Anežky České

Díky vybraným prostředkům z Tříkrálové sbírky mohli v Hospici Anežky České v Červeném Kostelci obnovit pomůcky a vybavení pro péči o své pacienty. Jeho pracovníci doprovází nemocné v závěru života důstojně a s respektem, aby mohli poslední chvíle strávit smysluplně – v klidu, bez bolesti a v přítomnosti svých nejbližších. Nový zvedák a polohovatelný vozík umožnil také splnit přání pacientovi, který bohužel ze dne na den ochrnul. S rodinou mohli vyrazit do zimní zahrady v hospici a prožili společně krásný den.

V Havlíčkově Brodě mohli pořídit přístroje do Domácí hospicové péče

Oblastní charita Havlíčkův Brod z výtěžku Tříkrálové sbírky zakoupila oxymetr a tlakoměr, přístroje, které pomáhají sestrám lépe sledovat zdravotní stav pacientů v domácím prostředí. Oxymetr měří saturaci kyslíku v krvi a tepovou frekvenci, což umožňuje včas odhalit potíže s dýcháním nebo oběhovým systémem. Tlakoměr usnadňuje pravidelnou kontrolu krevního tlaku. Díky těmto přístrojům může Charita poskytovat bezpečnější a kvalitnější péči.

V Hospici Anežky České mohli z výtěžku pořídit nové zdravotní pomůcky, které jsou potřeba pro péči o těžce nemocné pacienty. Foto: Oblastní charita Červený Kostelec

Rodinné centrum Mozaika v Letohradě je díky Tříkrálové sbírce dál místem pro setkávání všech generací. Foto: Oblastní charita Ústí nad Orlicí

Pomoc pro malou Michalku, která musela na operaci srdce

Rychnovská Charita věnovala část výtěžku na pomoc 4leté Michalce, které byla diagnostikována závažná srdeční vada, a její maminka samoživitelka se ocitla v nelehké životní situaci. Jedinou možností byl operační zákrok ve Fakultní nemocnici Motol v Praze. Díky darům z Tříkrálové sbírky se podařilo uhradit cestu do nemocnice i pobyt maminky, aby mohla být své dceři nablízku. Operace proběhla úspěšně a maminka moc děkuje všem, kteří pomáhají rodinám v těžkých situacích a dávají jim sílu i naději.

Na Orlickoústecku podpořili místo, kde se setkávají všechny generace

Tříkrálová sbírka pomohla udržet provoz Rodinného centra Mozaika v Letohradě v době, kdy došlo k výpadku financování z jiných zdrojů. Toto centrum Oblastní charity Ústí nad Orlicí už přes 20 let obohacuje volnočasové aktivity obyvatel regionu – nabízí prostor pro rodiče s dětmi, pořádá příměstské tábory, zájmové kroužky i besedy. Mozaika je místem pro setkávání všech generací a podporuje přirozené rodinné vazby.

Pokračování na následující straně ›

› Pokračování z předcházející strany

Kutnohorský Přístav přináší klientům pocit bezpečí a sebedůvěry

Oblastní charita v Kutné Hoře z Tříkrálové sbírky podpořila Centrum Přístav, kde pomáhají lidem se zdravotním postižením, duševním onemocněním a seniorům. Jednou z nich je i Anička s mentálním postižením, která po tragickém úmrtí své maminky zůstala sama ve zchátralém domě. Díky včasné pomoci z Centra Přístav našla nový a bezpečný domov i chuť do života.

„Mám svůj byt, umím si uvařit, zapnu si pračku. Mám klíč a vím, že to zvládnu,“ říká dnes s úsměvem Anička.

(V kutnohorském Centru Přístav se Anička učí vařit a také obsluhovat nové spotřebiče. Dnes se cítí mnohem samostatnější a jistější. Foto: Oblastní charita Kutná Hora

Díky Tříkrálové sbírce jsou klienti litomyšlské Jindry jako v bavlnce

Ve Farní charitě Litomyšl podpořili z vybraných prostředků nejvíce provoz Respitní péče Jindra. Tato služba je velkou oporou rodinám, které se starají o své blízké doma a občas potřebují čas na odpočinek, vyřízení osobních záležitostí nebo načerpání sil. Respitní péče umožňuje, aby pečující rodiny nezůstávaly na svou náročnou situaci samy. Díky štědrosti všech dárců může Charita nadále pokračovat v kvalitní péči, zajistit odborný a ochotný personál i potřebné zázemí.

(Díky kurzům umí Sneha komunikovat se zákazníky, kreslit návrhy a šít. Je schopná si už vydělávat vlastníma rukama a podporovat svou rodinu. Foto: Adopce na dálku Diecézní charity HK

Kurzy dávají mladým Indům druhou šanci

Dalších 100 mladých lidí z chudých poměrů indické oblasti Bangalore má díky Tříkrálové sbírce lepší pracovní uplatnění. Lidé, kteří často předčasně vypadli ze vzdělávacího systému, získali v rámci kvalifikačních kurzů oděvního návrhářství a řidičských kurzů nejen praktické dovednosti, ale také sebevědomí, nezávislost a motivaci k vlastnímu podnikání. Diecézní charita Hradec Králové na tyto kurzy každoročně přispívá z výtěžku Tříkrálové sbírky.

Tolik konkrétní příklady využití výtěžku Tříkrálové sbírky 2025. Více se dozvíte také na www.hk.caritas.cz.

Děkujeme všem dárcům za štědrost a solidaritu s nemocnými a potřebnými.

Poděkování patří také všem koledníkům, dobrovolníkům a charitním pracovníkům, kteří nám pomáhali při organizaci sbírky.

Už celé čtvrtstoletí Vám naši koledníci přinášejí požehnání! Přejeme Vám klidné a požehnané Vánoce, v novém roce 2026 hodně štěstí, lásky a sil!

AKTUALITY

Tradiční společné foto tříkrálových koledníků s kardinálem Dominikem Dukou před katedrálou Svatého Ducha po požehnání v Hradci Králové. Foto: Diecézní charita Hradec Králové

Vzpomínka na kardinála Dominika Duku

Hradec Králové: S vděčností a úctou vzpomínáme na kardinála Dominika Duku OP (1943–2025), který také významně přispěl k rozvoji charity v Královéhradecké diecézi, kde působil jako biskup v letech 1998 až 2010. Požehnal řadě charitních zařízení a jejich klientům napříč celou diecézí. Již v roce 1999 odstartoval Tříkrálovou sbírku v Hradci Králové a vyprovodil první koledníky z katedrály Sv. Ducha. Každý rok se s nimi i setkával na biskupství.

Kardinál Dominik Duka podporoval také projekt Adopce na dálku Diecézní charity Hradec Králové v Indii. Významným způsobem ovlivnil život indického kněze Prashantha Kopala, který pochází z velmi chudé rodiny. Kardinál Duka mnoho let finančně přispíval na jeho vzdělávání a také ho nasměroval k duchovní službě.

Odpočinutí věčné dej mu, Pane, a světlo věčné ať mu svítí. Ať odpočívá v pokoji.

Jana Karasová

Cenu Charity obdržela Jitka Kovářová z Farní charity Litomyšl

Praha: V pátek 17. 10. byly v pražské katedrále Sv. Víta slavnostně předány celostátní Ceny Charity 2025. Za naši diecézi byla v kategorii „Vynikající osobnost Charity“ oceněna pečovatelka Jitka Kovářová z Farní charity Litomyšl, která svou náročnou práci zvládala celých 14 let s laskavostí a trpělivostí, zároveň s profesionalitou a respektem ke klientům. Po odchodu do důchodu paní Jitka dál pomáhá v Charitě jako dobrovolnice a podporuje seniory ve své farnosti.

Jana Karasová

V soutěži Sestra Pardubického kraje uspěly hned dvě charitní sestry

Pardubice: Ve čtvrtek 23. 10. se v pardubickém sále Sirius uskutečnilo slavnostní vyhlášení soutěže Sestra Pardubického kraje za rok 2025. Velmi nás těší, že na galavečeru byly oceněny hned dvě charitní sestry. 1. místo v kategorii „Sestra v sociálních službách“ získala paní Andrea Krejčířová z Domácí zdravotní péče Ústí nad Orlicí. 3. místo v této kategorii obdržela paní Ludmila Hladká, vedoucí ošetřovatelské služby Oblastní charity Nové Hrady u Skutče. Gratulujeme a děkujeme za obětavou práci v Charitě!

2. ročník této soutěže pod záštitou náměstka hejtmana Pavla Štefky přinesl 90 nominací a ocenil zdravotní sestry, které svou každodenní péčí, profesionalitou a lidským přístupem významně přispívají ke kvalitě zdravotní péče v regionu. Více také na www.uo.charita.cz a www.novehrady.charita.cz.

Jana Karasová

Gratulujeme paní Jitce Kovářové k významnému ocenění a děkujeme za obětavou práci v Charitě! Na snímku s prezidentem hradecké Diecézní charity Mons. Pavlem Rouskem

Nově Odlehčovací služby Červánky i v Holicích

Holice: Pardubická Charita od 1. 1. 2026 rozšiřuje Charitní odlehčovací služby Červánky o nové středisko v Holicích. Jsme tu pro rodiny pečující o své blízké, seniory a osoby se sníženou

Pokračování na následující straně

soběstačností. Pobytové odlehčovací služby pomáhají pečujícím, kteří si potřebují na chvíli odpočinout a načerpat sílu. Poskytujeme ubytování, stravu a péči s podporou charitní zdravotní služby. K dispozici bude i lůžko okamžitého přijetí a sociálně paliativní lůžko. Ambulantní odlehčovací služby umožní, aby o vaše blízké bylo během dne postaráno, zatímco vy si můžete vyřídit své záležitosti, odpočinout si nebo jít do práce.

Charitní odlehčovací služby Červánky zahájí po Novém roce provoz nového střediska v Holicích. Foto: Oblastní charita Pardubice

Máte chuť pomáhat s námi? Přiložit ruku k dílu můžete i příspěvkem na dokončení nového centra na Donio. Více na www.pardubice.charita.cz.

Una Sauka

KALENDÁŘ AKCÍ

Žireč u Dvora Králové n. L.

Adventní benefiční koncert pro Domovenku

■ **3. 12. od 15 hod., Dům sv. Damiána.** Domov sv. Josefa vás srdečně zve na benefiční koncert kapely Marshalls. Vstupné dobrovolné. Výtěžek bude věnován na projekt Domovenka – rehabilitační péči a cvičení pro nemocné roztroušenou sklerózou.

Přijďte si užít příjemné předvánoční odpoledne plné hudby a pohody a podpořit dobrou věc. Více informací na www.domovsvatehojosefa.cz.

Pardubice

Benefiční adventní koncert

■ **6. 12. od 18 hod., Chrám Českobratrské církve evangelické.** Pardubická Charita vás srdečně zve na adventní benefici. Účinkují Ondřej Zahaluk, Rosi Krátká, Adéla Krátká a hosté Lukáš Zahaluk, Natálie Patkanociová a Pěvecký sbor ZŠ Josefa Ressla. Moderuje Štěpán Havránek.

Přijďte s námi prožít adventní čas v duchu radosti, lásky a solidarity. Vstupné dobrovolné. Výtěžek pomůže rodinám s dětmi v těžkých životních situacích. Více na www.pardubice.charita.cz.

Ústí nad Orlicí

Výstava „Štafeta dobra“

■ **do 30. 12., Městská knihovna.** Poznejte příběhy indických dětí zapojených do projektu Adopce na dálku® hradecké Diecézní charity. Více na www.adopce.hk.caritas.cz.

Týden pro hospic přinesl nevšední umělecké zážitky i podporu hospicové myšlenky

Ústí nad Orlicí: ZUŠ J. Kociana v Ústí nad Orlicí připravila ve dnech 6. až 10. října „Týden pro hospic“. Maraton hudebních, divadelních, recitačních, výtvarných a tanečních produkcí s benefiční homemade kavárnou přinesl výtěžek 91 100 Kč. Ten předala zástupkyně ředitele ZUŠ Lenka Smílková Barvínková na závěrečném Koncertu souborů vedoucí Domácího hospice Alfa-Omega Zuzaně Hermanové.

Hodiny zkoušek a příprav, organizace a pečení, spolupráce z řad rodičů dětí a také pěkná návštěvnost - to vše vyústilo v úspěšná veřejná vystoupení Týdne pro hospic, která přinesla návštěvníkům originální zážitky a inspiraci. Nic z toho se nedá změřit, jen vděčně přijmout. *„Děkujeme! Všechno dobré a krásné, co jsme dostali od ZUŠ, budeme řetězit dál svou prací – kvalitní, profesionální a lidskou,“* řekla při převzetí symbolického šeku Marie Malá, ředitelka Oblastní charity Ústí nad Orlicí.

Jménem Oblastní charity děkujeme všem dárcům za finanční příspěvky. Zároveň vyjadřujeme obdiv všem zúčastněným v ZUŠ UO za mimořádné nasazení. Více na www.uo.charita.cz.

Iva Marková

Akce Týden pro hospic v Ústí nad Orlicí propojila mladou generaci a myšlenku péče o staré a nemocné lidi, kterým Charita pomáhá. Foto: Oblastní charita Ústí nad Orlicí

Oblastní charita Havlíčkův Brod

DOBROVOLNICTVÍ, KTERÉ MÁ SMYSL

DOBROVOLNICKÉ CENTRUM ROZŠIŘUJE SVÉ PROGRAMY

Dobrovolnické centrum Oblastní charity Havlíčkův Brod přináší novou vlnu pomoci. Spouštíme čtyři tematické dobrovolnické programy, díky kterým mohou dobrovolníci cíleně pomáhat těm, kteří to nejvíce potřebují. Každý program má jasné zaměření a otevírá dveře k novým příležitostem pro všechny, kteří chtějí věnovat svůj čas a energii smysluplné činnosti.

PODANÁ RUKA

Dobrovolnictví pro děti a mládež

Dobrovolníci se zapojují do různorodých činností – pomáhají s doučováním, tráví čas s dětmi při hrách, čtení, tvořivých rukodělných aktivitách nebo společných procházkách. Jejich přítomnost přináší dětem nejen radost, ale také pocit podpory a bezpečí.

- Nízkoprahový klub BAN!
- Nízkoprah Sešlost
- eNCéčko - Nízkoprahové centrum pro děti a mládež
- Dětská skupina Brodští broučci
- Charitní domov Havlíčkův Brod a Humpolec

CESTA BEZ BARIÉR

Dobrovolnictví pro lidi s postižením

Dobrovolníci tráví čas s klienty formou přátelského povídání, společných procházek, rukodělných aktivit nebo dalších aktivizačních činností. Pomáhají také s doprovodem při výletech a volnočasových akcích. Jejich přítomnost přináší radost, pocit přijetí a podporu v každodenním životě.

- Denní stacionář Úsvit
- Centrum sociálních služeb Petrklíč
- Sociálně terapeutická dílna v Ledči nad Sázavou
- Domov ve Zboží

ÚSMĚV PRO SENIORY

Dobrovolnictví v zařízeních pro seniory

Dobrovolníci přinášejí seniorům zpestření všedních dnů – chodí s nimi na procházky, čtou jim, hrají společenské hry, věnují se rukodělným činnostem, organizují přednášky nebo vedou skupinová cvičení. Jejich čas a zájem mají pro seniory obrovský význam a pomáhají jim zůstat aktivní a v kontaktu s okolím.

- Astra - Denní centrum pro seniory v Humpolci
- Domov pro seniory Reynkova
- Senecura Chotěboř
- Dům s pečovatelskou službou Humpolec a Golčův Jeníkov
- Centrum sociálních služeb města Světlá nad Sázavou
- Domov pro seniory Husova

ÚSMĚV NA ODDĚLENÍ

Dobrovolnictví v nemocnici

Dobrovolníci nabízejí společnost formou přátelského povídání, procházek po okolí, čtení knih a novin nebo hraní společenských her. Svou přítomností pomáhají s aktivizací pacientů a podílejí se i na organizaci drobných vystoupení a kulturních programů.

- Nemocnice Havlíčkův Brod

STAŇTE SE DOBROVOLNÍKEM JEŠTĚ DNES!

731 604 743

dobrovolnik@charitahb.cz

DOBROVOLNÍK CHARITY

mary's meals

MÍSTO U VÁNOČNÍHO STOLU

DAR, KTERÝ MĚNÍ ŽIVOTY!

Pozvěte ke štědrovečerní večeři ty nejzranitelnější. Darujte jim jídlo, vzdělání a naději.

Mary's Meals pomáhá už více než 3 milionům dětí v 16 nejchudších zemí světa. Když prostřete místo u svého vánočního stolu, pomáháte přerušit začarovaný kruh chudoby a hladu. Každý zakoupený talíř je součástí udržitelné změny, která dává sílu celým komunitám.

„Dřív nás musela maminka prosit, abychom šly do školy, neměly jsme sílu ani radost, protože nás trápil hlad. Teď chodíme s chutí. Kaše mě dělá silnější."

— Mbilire, Malawi

ZA POUHÝCH 550 KČ NASYTÍTE DÍTĚ NA CELÝ ŠKOLNÍ ROK!

Přispět můžete:

- Převodem na účet č. 55 102 88 / 0100
  VS 251104
- Online platební kartou
  na www.mistouvanocnihostolu.cz
- Zakoupením dárkových poukazů
  na eshop.marysmeals.cz

Díky Mary's Meals už děti jako Mbilire nehladoví, znovu se smějí, hrají si a učí se. Získávají šanci, kterou si zaslouží každé dítě.

QR Platba

www.mistouvanocnihostolu.cz

UDĚLEJTE S NÁMI SPOLEČNĚ DALŠÍ KROK K DÍTĚTI, KTERÉ ČEKÁ.

Mary's Meals | Česká republika, z.s. | Okružní 843/9a | 638 00 Brno | +420 703 685 407 | info@marysmeals.cz